ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Виноград Господњи

Година тринаеста | Број 4 | Нови Сад | О Божићу 2017. | Бесплатан примерак

ХРИСТОС СЕ РОДИ – ВАИСТИНУ СЕ РОДИ!

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја

Лист православне Епархије бачке

Година тринаеста, број 4.
Нови Сад, о Божићу 2017.

Уредник:
Протојерej Милован Миодраговић

Чланови уредништва:
Протојерej-ставрофор Миливој Мијатов
Протојерej Владан Симић
Протојерej Жељко Латиновић
Протонамесник Милорад Мировић
Презвитер Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешевић
Катихета Данило Михајловић

Уредништво:
Змај-Јовина 4, 21000 Нови Сад
Електронска адреса:
vinogradgospodnji@gmail.com
www.eparhija-backa.rs

Техничка обрада и штампа:
Принт студио ИН, Нови Сад

Тираж:
12.000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице Српске, Нови Сад 271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист Православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник протојерej
Милован Миодраговић - год. 1, бр. 1 (1976) - год.
25 бр. 82 (2000); Год. 1, бр. 1 (2001) - Нови Сад:
Епархија Бачка, 1976-2000; 2007 - 29 цм
Четири пута годишње, - Први бројеви објављени
под насловом: Драгим мојим парохијанима

ISSN 0353 / 1783, COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА 3

ОСМИ ДАН
Богочовек Христос - Оваплоћена
Врлина 6

РАЗГОВОР
Интервју Епископа бачког Иринеја
за емисију „Седмица” 8

ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ
Разговор са децом 16

ИЗ ЛЕТОПИСА
Алмашка црква у Новом Саду 17

ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ
Епископ бачки
Платон Атанацковић 19

СТАРЕЧНИК
Поуке светог Макарија Египатског 22

ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ!
Православна црква о феномену
сурогат мајке 24

БРАК И ПОРОДИЦА
Зорана Михајловић опет
наступила у улози
самопостављеног оберпрокурора 26

ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ
Божићна прича 27

АКТУЕЛНОСТИ 29

УПОКОЈ ГОСПОДЕ! 38

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ
ЕПИСКОПА БАЧКОГ 40

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
СВОЈОЈ ДУХОВНОЈ ДЕЦИ
О БОЖИЋУ 2017. ГОДИНЕ

ИРИНЕЈ

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

ПРАВОСЛАВНИ АРХИЕПИСКОП ПЕЋКИ, МИТРОПОЛИТ БЕОГРАДСКО-КАРЛОВАЧКИ И ПАТРИЈАРХ СРПСКИ, СА СВИМ АРХИЈЕРЕЈИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ – СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ И СВИМ СИНОВИМА И КЋЕРИМА НАШЕ СВЕТЕ ЦРКВЕ: БЛАГОДАТ, МИЛОСТ И МИР ОД БОГА ОЦА, И ГОСПОДА НАШЕГА ИСУСА ХРИСТА, И ДУХА СВЕТОГА, УЗ РАДОСНИ БОЖИЋНИ ПОЗДРАВ:

МИР БОЖЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ!

„Ако је ко у Христу, нова је твар;
старо прође, гле, све ново постаде“
(II Кор. 5, 17)

Драга браћо и сестре,

Установа Новога и Вечнога Завета Бога и човека остварена је управо на данашњи дан, на први Божић у историји. Јер, данас је, љубљена децо духовна, превечни Бог извршио дело веће од стварања универзума и испунио обећање дато нашим прародитељима, обећање о коме су пророци од памтивека проричали, а које је Пречиста, Преблагословена и увек Дјева Марија у смирењу прихватила. Бог Логос постаде човек и настани се међу људима (Јован 1, 14). Син Оца небеског бива роду људском савремен, како би човек постао савечан Богу. Господ Сведржитељ „унизи Себе узевши обличје слуге“ (Филип. 2, 7) и постаде једнак телу смирења нашега, да би нас учинио једнакима лику славе Његове. Зато богомудри апостол Павле у усхићењу кличе: „О дубино богатства и премудрости и разума Божјега! Како су неиспитиви судови Његови и неистраживи путеви Његови!“ (Рим. 11, 33).

У време оно, велелепну и надахнуту химну: „Слава на висини Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља!“ клицало је мноштво анђелске војске док је небо звездом указивало на Витлејем, родни град светога пророка и цара Давида, на Дом хлеба, где се ваистину јави Хлеб Живи Који сиђе с небесâ. У тихој духовној светлости божићне ноћи људско лице превечног Сина Јединородног радосно доче-каше погледи пастирâ (Лк. 2, 4 – 15). Будући да је ова величанствена тајна побожности – јављање Сина Божјег у телу – непојмљива анђелима и људима, превечни план Божје свепрожимајуће љубави почео се откривати у свештеној тишини витлејемске пећине, испуњене крајњим смирењем и неизрецивом добротом. И заиста, приступајући побожно граду Давидову, заједно са небоземним хоровима светих, духовним очима видимо како у Ономе кроз Кога је створено све што је на небесима и на земљи „обитава сва пуноћа Божанства телесно“ (Кол. 2, 9). Ова богооткривена истина се проповеда у нашој светој Цркви небројено пута речима да је Син Божји „ради нас људи и ради нашега спасења сишао са небеса и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човек“.

Спасење о којем говори Символ вере, драга браћо и сестре, превазилази свако људско очекивање. Није се Бог очовечио како би показао Своју славу и величанство нити да би се, праћен војскама небеским, појавио у овоме свету као његов Господар. Спаситељ је благоизволео родити се од Пресвете Богородице и Приснодјеве Марије како би човек, благодатним силама Духа Светога, крштењем, учешћем у светој Литургији и животом у Христу, био препорођен и постао бог по благодати, сабрат и сутелесник Богочовека. То нам

Божићна посланица

је Он Сâм омогућио захваљујући истинском рађању за живот вечни које нам дарују свето крштење, миропомазање и свеукупни светотајински живот са врхунцем у светој Литургији, праћен нашим трудом да задобијемо јеванђелске свете врлине. Почевши да истински припадамо Заједници деце Божје, Цркви, ми благодатно учествујемо у божанском животу Христовом и бивамо спасавани и спасени у њој.

У најблиставијој светлости и чудесној радости Божића древна народна мудрост изнедрила је здравицу: „Дај, Боже, здравља и весеља у овом дому, нека нам се рађају здрава дечица, нека нам рађа жито и лозица, нека нам се увећава имовина у пољу, тору и обору!“ Заиста је дубок смисао и далекосежна животна порука ове древне мудрости. Ништа нам, драга децо духовна, неће вредети ни држава, нити уређени градови и села, ни економски напредак коме толико тежимо, нити сва добра овога света, ако као народ постепено, али сигурно нестајемо, тојест ако више умиремо него што се рађамо. Нашим хришћанским прецима није било тешко да, током своје бурне историје, изнова, после најтежих искушења и невоља, а некада и дословце из пепела, васпоставе државу, привреду, културу и све оно што их је одувек чинило припадницима истински европске цивилизације. То им је сваки пут полазило за руком јер су њихови домови били испуњени вером, врлинама и снагом, док су им се деца изобилно рађала. Имајмо отуда на уму закон Господњи и опомињимо се нарочито заповести Божје дате прародитељима Адаму и Еви која гласи: „Рађајте се и множите се, и напуните земљу, и владајте њоме!“ (I Мојс. 1, 28). Стога, љубљени у Христу Исусу, немојмо занемаривати испуњавање ове заповести! И Сâм Господ љубави својевољно пристаде да се оваплоти и поживи међу нама, а Рођењем од Дјеве Марије занавек освети и даде смисао материнству и рађању.

У овим светим божићним данима усрдно се молимо за сву нашу једноверну браћу и сестре у Отаџбини и расејању, са жељом да Богомладенац Исус Христос разгори у њиховим срцима и домовима смирену радост витлејемске светлости, којом небо и земља данас бивају просветљени и блистају. Особито позивамо све верне да, у овој тихој ноћи, срцем и душом буду једно са многострадалним православним српским народом који верно чува и брани сваку стопу свете земље Косова и Метохије, која нам је, не заборавимо никада, дарована од Господа као вечни залог. Времена бурна су долазила и пролазила. За све то време наши преци су у својим срцима неизбрисиво носили Пећку Патријаршију, Грачаницу, Богородицу Љевишку, Бањску, Дечане, Свете Архангеле и на хиљаде других светих олтара широм Косова и Метохије. Знали су и памтили ко је на ту свету земљу крочио још у давном седмом столећу и раније, како бележе византијске хронике. Знали су ко је остављао записе на грнчарији из 9. века и ко је отварао прве школе при манастирима, писао књиге, живописао фреске и иконе, зидао храмове, отварао прве болнице, писао словенске књиге… Знали су да је велики рашки жупан Вукан у 11. веку одбранио град Звечан. Знали су који су владари из лозе Немањићâ, Лазаревићâ, Бранковићâ, Петровићâ, Обреновићâ и Карађорђевићâ подизали светиње широм српске земље. Све су то знали наши преци, браћо и сестре. А знамо то и ми, њихови потомци. Знамо још нешто. Знамо да је на Косову и Метохији остао наш напаћени народ да мученички исповеда своју свету православну веру и храбро сведочи своје српско име. Знамо, као што и они знају, и не заборављамо ништа од свега тога, јер су Косово и Метохија наш Јерусалим, наша света земља. И зато можемо да, заједно са псалмопојцем Давидом, молитвено обећамо: „Ако заборавим тебе, Јерусалиме,“ – ако заборавим тебе, Косово и Метохијо, – „нека ме заборави десница моја!“ (Пс. 137, 5).

Браћа наша по вери, не само на Косову и Метохији него и другде, суочена су са искушењима. Посебно данас, Богомладенац Христос нас подстиче да ми, православни хришћани и деца Цркве, Његовом благодаћу оснажени, без обзира на то како се други односе према нама било где, у Отаџбини, окружењу и васцелом свету, свима узвраћамо, по заповести Божјој, братски и пријатељски, ма које вере и народности они били, знајући да нас Бог љубави пита шта ми чинимо другима, а не шта други чине нама.

Данас, када Пресвета Дјева Марија рађа Превечнога Бога, молимо се за све људе, а нарочито за младе, намучене страшним пороцима наркоманије, алкохолизма, разврата, лењости, гнева, сребролубља, зависти, гор-

дости, неумерености, безосећајности и свим другим пороцима који, обећавајући привидну радост, заправо унижавају боголико достојанство човека и чине га робом. Молимо се да их Господ над војскама укрепи како би познали истину и препознали лик Божји у себи, па да смело устану и збаце окове погрешног избора. Господ Исус Христос говори: „...Познаћете истину и истина ће вас ослободити... Свако ко чини грех роб је греху“ (Јн. 8, 32. 34). Ми смо слободни у правом смислу речи онда кад идемо путем врлинског живота, који извире из стваралачке заједнице љубави са Богом. Насупрот томе, злоупотреба дарова Божјих и потенцијала које имамо, као и избор погрешног стила живота, раслабљује и разара нашу слободу, ниподаштава нашу личност, производи осећај празнине и бесмисла и, напослетку, води у духовно ропство. Слобода је, драга наша децо духовна, слобода за Христа, за другога, за живот и здравље. Слобода за вечност. Такву слободу нам може дати једино Бог јер је управо Он Слобода, смелост и снага. Једино слободом која подразумева ослушкивање воље Божје и самоограничење пред ближњима и пред створеном природом могу се савладати страшни и у нашем народу незапамћени сукоби између супружникâ, родитељâ и деце, рођакâ и кумова, о којима, нажалост, пречесто слушамо и читамо.

Блага Вест Рождества Христовог данас се објављује и свету у којем звецка оружје, у којем се спроводи насиље над појединцима и народима, у којем владају неједнакост и социјална неправда, у којем су невина деца жртве ратних сукоба, различитих врста злоупотреба и глади, над којим је свакодневно надвијена нуклеарна претња. Иако забринути, не губећи наду, молимо се Витлејемском Богомладенцу да просветли таму и окрене добру оне који држе полуге моћи у својим рукама.

Не бојмо се! Уместо овоземаљских брига и страха, молимо се да мир Божји данас испуни наша срца! То је мир који није пасивност и равнодушност него динамична, стваралачка и, поврх свега, непрестано активна сила која има моћ да преображава, као и да доноси спасење не само нама већ и људима око нас. Благодатно искуство светога Серафима Саровскога сведочи: „Стеци дух мира и тада ће се хиљаде око тебе спасти“.

Бог Који је са нама – Емануил – јесте управо тај Мир кроз који долази мир Царства небеског. Такав мир се, свакако, не може поистоветити са некадашњим, садашњим и будућим покушајима остварења миротворства на овој земљи, а који не подразумевају однос у чијем је средишту Тројични Бог. Христов мир је јединствен јер је заснован на неизрецивој и несхватљивој љубави Оца небеског, „Који тако заволе свет да је Сина Својега Јединороднога дао да нико ко верује у Њега не пропадне него да свако има живот вечни“ (Јн. 3, 16). Богочовек Господ Исус Христос се, дакле, рађа од Дјеве Марије како би умро на Крсту и васкрсао из мртвих, дарујући мир и блаженство вечнога живота свеколикој твари. Овакву стварност задобијања мира који побеђује грех и смрт, драга децо духовна, ми доживљавамо не само данас, на празник Рождества Христовог, већ и сваки пут када се сабирамо у нашим светим храмовима на божанствену Литургију и када се причешћујемо Живим Христом.

Славећи данашњи празник, помолимо се да срца наша постану Витлејемска Пећина у којој се рађа Христос Син Божји, како бисмо и ми, обасјани светлошћу витлејемске звезде, просвећени мудрошћу мудрацâ са Истока, надахнути Духом Светим, Који је осенио Мајку над мајкама и умирио немире праведнога Јосифа, смело клицали на све четири стране света, објављујући долазак Онога Који нас спасава:

МИР БОЖЈИ, ХРИСТОС СЕ РОДИ!
ВАИСТИНУ СЕ РОДИ!

Благословена нова 2018. година!

Дано у Патријаршији српској у Београду, о Божићу 2017.

Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки
и Патријарх српски **ИРИНЕЈ,**
са свим архијерејима Српске Православне Цркве.

Осми дан

БОГОЧОВЕК ХРИСТОС – ОВАПЛОЂЕНА ВРЛИНА

У сâмом наслову теме: Богочовек Христос – Оваплоћена Врлина, сажето и тачно је обухваћена најдубља истина наше вере. Ова тема би могла да има и поднаслов: **Новозаветно учење о љубави – како се оно открива у богочовечанској Личности Исуса Христа.**

Кренимо редом. Оваплоћење Сина Божјег сачињава велику тајну хришћанске вере. По речима апостола Павла: „Бог се јави у телу" (1Тим. 3, 6).

Многобројна су богословска објашњења о разлогу Оваплоћења Христовог. Оваплоћење је схватано као откривење, као искупљење или обожење, као акт кенозе. За једне, Оваплоћење, међутим, није нужна еволуција творевине, оно не потиче из свеопште историје, него је саставни део икономије спасења. Бог улази у историју, добровољно постаје један од нас из љубави, јер нас је заволео. Из љубави према свету и човеку, Син Божји прихвата телесно рођење, не губећи вечност. Та кеноза Божанства у Личности Христовој плод је личне Божје слободе. Он нас није спасао са одстојања, него се поистоветио са нама, као живи, историјски Бог, Који је допустио и омогућио да Га људи искуствено доживе у животу. Дакле, Оваплоћење ја акт Божје љубави према човеку. На делу је „луда љубав Божја",

плоћење је скопчано са вечним планом Божјим у погледу творевине, са назначењем и планом да човек постане оруђе појављивања Бога. Други, пак, виде непосредну везу између Оваплоћења и искупљења од греха, односно враћање човека у његово стање пре греха.

како је говорио Павле Евдокимов.

Христос је својим Оваплоћењем истовремено оваплотио све врлине. Зато Свети Јустин Поповић каже да је Христос **свеврлина**. Христос као Оваплоћена врлина (врлост) Божја показује да не постоји нека аутономна аретологија (наука о врлинама), независна

од личности, него да је свака врлина „христономна", у смислу да је надахнута Христом. Лепота, доброта, вера, нада и остале врлине незамисливе су без живе личности човека и живе Личности Бога, откривеног у Христу, благодаћу Светога Духа – у Цркви Христовој.

Врлински живот не води просто „духовном" животу, него се ради о животу који не зна за пропадљивост и смрт, о животу **истинском**, који се задобија и остварује у Цркви. Сходно томе, наглашавање врлина и врлинског живота код хришћанских писаца и хагиографа вуче своје корене из еклисиологије. Светитељ је „врли", врлински, не само зато што је стекао једну или више врлина, то јест зато што чини одређене ствари или се влада на одређени начин: врлински је зато што живи „истински живот". Његова врлина не зависи од себе саме, нити само од његовог подвига, већ од његовог делатног припадања заједници – Цркви.

Врло занимљива идеја коју су износили многобројни рани хришћански писци, а коју је преподобни Максим Исповедник детаљније развијао, јесте учење о Христовом присуству у врлинама верника и Христово присуство у вернима кроз држање заповести.

Он, пре свега, истиче три основне теолошке врлине: веру, наду, љубав. Вера представља темељ хришћанског живота, она је драгоцени благодатни дар задобијен при крштењу. У светој Тајни крштења Христос се благодатно настањује у човеку. Вршење заповести Божјих је први степен духовног развоја и усвајања дела спасења. Кроз држање заповести, човек чисти себе од страсти и постаје способан за више, духовне узлете. Вршење заповести је камен темељац на коме сваки појединац зида кућу свога спасења.

Вера претходи нади и љубави, а све су повезане истином коју вера снажно утврђује. Нада обавља задатак посредовања, јер нада указује на оно за шта се верује да је стварно и остварује оно што је предмет љубави. А љубав изнад свега, доводи човека до тајанственог јединства са Богом.

Преподобни Максим Исповедник истиче, величајући љубав, да она поседује, садржи, све врлине, наглашавајући да ништа без активног доброчињења није довољно да изрази љубав према ближњем. Он тврди да доброта према ближњем јесте најјаснији до-

каз љубави према Богу. И подвлачи да љубав према ближњем треба да буде подстакнута љубављу према Богу.

Чување заповести о љубави је златна нит у свим делима преподобног Максима Исповедника, јер у љубави Бог обитава са нама и ми са Њим. На крају, поменућемо његов аскетски спис *Подвижничко слово* који је написан у виду дијалога између једнога Старца и брата. Питања која брат поставља Старцу и наша су данашња искушења, дилеме и саплитања, иако је преподобни Максим Исповедник живео и богословствовао крајем 6. и почетком 7. века.

Ево једног одломка:

БРАТ: *Оче, како могу љубити онога који ме мрзи и избегава ме? Ако ми, пак, неко завиди, рањава ме и ружи; прави ми сплетке и покушава да ми учини неко зло, како га могу љубити?*

СТАРАЦ: *За гмизавце и звери које се природом руководе, заиста је немогуће да не узвраћају колико год могу онима који их нападају. Они пак који су створени по лику Божјем, руководе се разумом, удостојили се божанског познања и примили закон од Њега, могуће је да се одвраћају од оних који их жалосте и да љубе оне који их мрзе. Зато Господ говори:*

„Љубите непријатеље своје, добро чините онима који вас мрзе" (Мат. 5, 44), *и ово заповеда не као нешто немогуће него очигледно као могуће, иначе не би Он кажњавао онога који ту заповест преступи. То показује и Сâм Господ сведочећи нам самим Својим делима, а и сви ученици Његови који су се борили до смрти за љубав према ближњем, и топло се молили за оне који их убијају.*

Вероучитељица Драгана Машић

Разговор

Интервју Епископа бачког Иринеја Ани Томашевић

ЗА ЕМИСИЈУ „СЕДМИЦА” РАДИО-БЕОГРАДА 1 (15. ОКТОБАР 2017)

Ана Томашевић: Ово је *Седмица* Радио-Београда 1. Право, па и обавеза Српске Православне Цркве да учествује у унутрашњем дијалогу о Косову суштински су легитимни и неспорни. Они су, позивом председника Републике, признати и у формалном смислу. Јављају се, међутим, покушаји да се они релативизују, минимизирају и оспоре.

Ваше Преосвештенство, најпре хвала што говорите за *Седмицу*, а одмах и питање: како објашњавате оваква настојања и свест која их обликује?

Владика Иринеј: Хвала вама за позив и за могућност да се на овако озбиљне теме озбиљно поразговара, као што и доликује Вама као уредници и првом програму Радио-Београда. Хтео бих, најпре, да кажем како лично сматрам да *унутрашњи дијалог* није најсрећнији израз. Ја бих пре рекао да се ради о свесрпском или свенародном дијалогу, а у том смислу он је и унутрашњи и спољашњи. Како год да узмемо, веома је важан управо због тога што се ради о решавању Гордијевог чвора званог проблем Косова и Метохије или косовска криза, а ја бих пре рекао – дубока угроженост и тренутна окупација Косова и Метохије, као и нелегитимно проглашавање његове наводне независности. Све то изискује суштински, свенародни, став и одговор. У том смислу, позив на дијалог је сасвим уместан и користан. Никада једна група људи, маколико била добронамерна, – претпоставимо притом да нису у питању политичари него, рецимо, научници, књижевници, уметници, и то махом академици, – не може увек са сигурношћу тврдити да баш она изражава став већине, а камоли став свих. То ни ми, епископи и остали пастири Цркве, не можемо тврдити за себе, а још мање то можемо тврдити за све вернике Цркве или за народ у целини. Добро је, значи, ослушнути разне гласове, разна мишљења.

У којем год правцу да се иде – било у правцу даљег попуштања, што значи наше постепене капитулације по питању Косова и Метохије, било у правцу одбране нашег легитимног права на сопствену територију, која никад у историји није била албанска територија, а као српска територија је духовно и идентитетски најважнија српска територија, – сваки покушај решавања мора се, у сваком случају, заснивати на ставу огромне већине нашега народа. Без обзира на ток разговорâ и преговорâ, као и на пратеће међународне притиске, немогуће је доносити далекосежне одлуке или вући радикалне потезе (као што је мењање Устава, као што је пристајање на нове минимуме, нове „црвене линије“ које то можда и нису), а да иза тога не стоји већина народа. Није ствар само у поштовању демократских процедура, које се данас сматрају обавезнима и које су свакако боље него ауторитарни системи у којима одлучује мали број људи или само један човек, него у томе што у стварном животу није одрживо никакво решење против којега је већина.

То, ако хоћете, видимо и на негативном примеру понашања албанске већине на Косову и Метохији. Не бих да сад улазим у тематику како је уопште дошло до етничке мајоризације албанског народа на Косову и Метохији на штету тамошњега српског народа; просто напомињем да је, нажалост, до тога дошло насиљем, а не природним путем. То се не сме губити из вида и не може се допустити да нам Запад соли памет да Арбанаси, зато што су већина, имају право на територију. Ка-

талонци су у Каталонији већина, па тај исти Запад каже да немају право на засебну територију и суверенитет. Било како било, став већине да треба прогласити независност, макар и на своју штету, ипак је одиграо крупну улогу у развоју догађајâ. Без те већинске подршке, постигнуте и пропагандом, па и неким грешкама са наше, српске стране, ствари би се мало друкчије одвијале.

Није то, наравно, био пресудан чинилац. Све кључне одлуке су, колико знам, доносили моћни странци. Ни једну једину нису донели косовско-метохијски Албанци сами нити смо ми могли да изменимо договоре и планове ковane у време када је Русија била Јељцинова Русија, Русија на коленима, када Кина још није била на великој светској позорници, када смо ми били потпуно сами, када су наши политички вођи кукали и молили Козирјева, тадашњег руског министра иностраних послова, да нам помогне и на Косову и у Босни и Херцеговини и када је он са хладним подсмехом, имајући породицу већ стално настањену у САД, презриво одговорио: „Немате шта да очекујете“.

Имамо резултат који имамо. Имамо га захваљујући споју оба елемента, односно синхронизованом деловању споља и изнутра. Свестан тога, мислим да је дијалог – зовимо га унутрашњим или свенародним, свесрпским – користан јер заиста може да покаже шта народ мисли. То не значи да пристајемо на једноумље или да нам је циљ једноумље. Оно је апсолутно немогуће у животу, у било ком периоду. Уз то, оно је неприродно и нечовечно. Неизнуђени, недириговани, неизманипулисани дијалог одузима могућност било којој елити – правој, самозваној, политичкој, интелектуалној, медијској, па и црквеној – да мисли како има право да говори у име свих. Да би дијалог био плодан и користан, он мора бити слободан и искрен: не сме бити никаквих ограничења, не сме се ничији став унапред оквалификовати оваквим или онаквим. А када се овако заиста утврди шта је већински став, онда га сви, почевши од државног врха, морају уважавати.

Ана Томашевић: Српска Православна Црква је, на неки начин, већ скицирала становиште по овом питању. На чему се оно темељи?

Владика Иринеј: Овде бих морао да вас донекле исправим, односно допуним, и то управо у духу онога што сам сада говорио. Врло је тешко говорити о ставу Српске Православне Цркве, и то „већ скицираном”. Постоји став многих црквених људи, укључујући и мене као Вашег саговорника у овом тренутку. У крајњој линији, свако има свој став и сви имамо свој став. Моје дубоко убеђење јесте да ће став огромне, чак апсолутне већине верникâ Српске Православне Цркве бити јединствен и да они неће бити за даље уступке по питању Косова и Метохије него за сваки напор да се оно очува као део српске државе, као српска територија, као наше алфа и омега у суштинском, идентитетском смислу. То никако не значи, како би хтели да протумаче злонамерни људи, да ми желимо да онде постоје само Срби, а да других уопште нема или да их има, али да немају иста права као ми. Такво становиште нам није било својствено никада, па ни у временима када је Србија могла да несметано и некажњено изврши такозвано етничко чишћење, као, рецимо, после балканских ратова. Српски народ га није вршио, а неки други су га вршили, и до данас врше, на штету српскога народа.

Свим овим хоћу да кажем да постоји једна важна компонента, коју, нажалост, у нашој јавности многи не разумеју. Било би, разуме се, погрешно и грешно казати да нико не разуме, али веома многи, забрињавајуће многи, не разумеју. Посреди је следеће: Црква није ни партија ни идеологија. Следствено, погрешан је приступ оних лица која су ишла дотле да Патријарху, првом човеку Цркве, оспоре право на мишљење које је друкчије од претпостављеног владајућег мишљења, иако то „владајуће мишљење” уопште није познато. Не знамо какво ће оно бити. Лично не верујем да ико икоме може да нуди Косово и Метохију, али споменута реакција полази управо од претпоставке да позив на дијалог значи некакав ублажавајући завој, неку врсту камуфлаже за наше даље напуштање идеје о суверенитету Србије над Косовом и Метохијом. Али да ли се иза идеје о дијалогу крије оваква замисао, то, пре свега, још не знамо.

Лично не верујем да би такво тумачење могло бити истинито. Али и да јесте, ко има право да прописује мишљење било коме, па ма то био и један једини „мали човек”, а не духовни поглавар десетак милиона верникâ, једини ex officio, по функцији и дуж-

Разговор

ности, овлашћен да говори у њихово име? То је, уосталом, једна од његових прерогатива као Патријарха: он ad extra (пред разним друштвеним субјектима и пред јавношћу уопште) изражава став Цркве као целине. Тај став није, наглашавам, резултат директивâ, као што је у партијама, било у оној јединој (комунистичкој) некада било у многима сада. Свака партија има своју „генералну линију" и директиве које њено чланство обавезују. Тога у Цркви нема. Апарата притиска, ограничавања слободе мишљења и изражавања, у Цркви нема. Хвала Богу што га нема! Иначе би Црква радила сама против себе.

Како онда, зар није моје очекивање да ће став огромне већине у Цркви бити једнозначан и готово једногласан у противности са мојим тврђењем да тај став неће бити плод неког упутства такозваног црквеног врха, неке врсте унутрашњег наговарања или пропаганде? Нема ту контрадикције! Зашто? Зато што питање Косова и Метохије није само политичко питање нити само територијални спор. Посреди је суштинско и дубинско питање нашег народног и духовног бића, питање нашег идентитета. Наша самосвест и наше самоосећање засновани су кроз историју на Косовском Завету или, по другој терминологији, на видовданском опредељењу, чије су идеје познате или би требало да су познате. Тај вековни свети Завет неки данас називају косовским митом. Нека га називају тако! Они по правилу и не знају шта уствари значи израз *мит*. Не знају да он није нимало пежоративан него да заправо има исти смисао као и завет. Ја ћу ипак радије говорити о заветној мисли, о заветном опредељењу, јер је то наш вишевековни израз, уткан у наш кôд мишљења и понашања.

Ако се једном народу одузме његов Завет, његова идеја водиља, онда он престаје да буде народ у органском смислу те речи, престаје да постоји као духовно жив организам. Постаје, напротив, аморфна маса којом може да се манипулише, којој је свеједно како ће се звати и да ли ће бити ове, оне или никакве вере, да ли ће припадати овом или оном цивилизацијском кругу, овом или оном вредносном систему. Просто, постаје духовно мртва – мада биолошки још увек жива – људска заједница. С тим у вези морам нагласити да духовна смрт често претходи биолошкој смрти, а не обрнуто, као што обично мислимо. У овом, дакле, смислу, вековно сазнање и осећање, изражено у нашој књижевности и уметности, у стваралаштву из свих области, у укупној традицији и култури, везано је за Косово. Ко је могао да очекује да ће неки удаљени делови српског народа, који не живе чак ни у суседној и донедавно српској Црној Гори, него у Далмацији, Лици и другде у Крајини, вековима певати о Косову, уз гусле и без гусала, рађати се и умирати са Косовом на уснама и у срцу? Није то ствар географије.

Ја памтим своје детињство, проведено не у епским крајевима него овде у Бачкој, у Војводини, у северном делу Србије. И ту се живело и дисало косовском мишљу. Када сам већ био ђак основне школе и умео да читам, старији људи – наши родитељи, деке и баке, суседи – тражили су од нас деце да им у вечерњим сатима наглас читамо народне јуначке песме. Треба ли да нагласим да су и те песме, као и приповедања старијих, за тему најчешће имала косовске ликове и догађаје? А били су то прости људи, људи из народа. И није то било баш тако давно... Зато сам недавно и рекао, коментаришући врло незграпну и нимало демократску изјаву једне личности, да, с једне стране, Патријарх има право да изрази мишљење Цркве, с друге стране службено је на то позван и обавезан, а с треће стране – он ће дубље и суштинскије од других исказати ову органску мисао, поготову у амбијенту отуђености од народног самоосећања, што је, нажалост, чест случај међу припадницима наше данашње интелигенције.

Ана Томашевић: Мене сте поправили у претходном питању због тога што сте хтели да ми нагласите да, с једне стране, по вашем мишљењу постоји јединствен став, али нема званичног става.

Владика Иринеј: Можда сам се недовољно јасно изразио. Хвала што ме подсећате на то! Када Патријарх или Синод нешто изјави, то, свакако, у одређеном смислу јесте службени или званични став. Јер, неко мора да изражава саборно осећање већине у Цркви. Службено изражени став није, међутим, резултат ни испирања мозга, ни пропаганде, ни неке врсте директиве, ни менталног насиља, него се њиме констатује оно што спонтано, органски, већ постоји и што сви добро знамо. Лично, примера ради, не могу, а да не знам

шта о овом проблему мисли српски сељак на Косову или у Метохији. Знам јер сам у младости, дуги низ годинâ, био сабрат манастира Дечана и више сам пешачио по Метохији него по родној Бачкој. А и да нисам, једнако бих знао! То исто, још боље од мене, зна наш Патријарх, који је годинама службовао као професор Богословије у Призрену. То исто је знао покојни патријарх Павле, који је три и по деценије онде живео. То исто зна већина наших епископа; знају, практично, сви. То исто зна и већина народа који припада Цркви. То није нагађање – то је искуствено знање.

Дозволите ми да цитирам део изјаве нашег Патријарха који је, по свој прилици, био повод за неумесну критику на његов рачун о којој сам, пре неколико дана, писао. Патријарх каже овако: „Апелујемо на наше државнике да не смеју да дају никада своју сагласност на отуђење Косова и Метохије, јер оно што се силом узме, то се и врати, а оно што се поклони некоме, то је за свагда изгубљено. То Срби и Србија не смеју дозволити“. Ове речи су заиста израз свенароднога мишљења и става. Све је ту речено јасно, гласно и, надасве, часно. Додаћу још нешто: Патријарх вели да ми *апелујемо* на наше државнике. Не каже да ми *одлучујемо* уместо њих. Ми нисмо државници већ црквени пастири и духовни посленици. Али управо вековно духовно искуство Цркве, животом проверено и историјом оверено, даје нам право да говоримо, сведочимо, апелујемо, на нама својствен начин и утичемо. Благодатна савест и историјска свест Цркве претходила је, штавише, постојању српске државе и многих других држава. Она ће постојати докле год постоји наш народ – тачније, док је света и века.

Ана Томашевић: Опростите ми што вас прекидам и дозволите ми потпитање. У политици се често користи фраза о „црвеним линијама“. Моје потпитање гласи: може ли Црква да размишља у тим категоријама и које би „црвене линије“ то биле?

Владика Иринеј: Наведени Патријархов исказ значи једину „црвену линију“, дату и задату. Свесни смо да је потребно пронаћи неки начин за опстанак српског народа на Косову и у Метохији, известан modus vivendi. У датим околностима – међународним пре свега – није могуће остварити суверенитет Србије „на терену”, у пракси. Сви знамо из којих разлога. Један од њих јесте што се не поштује Резолуција 1244. Да се поштује, постојало би извесно државно присуство Србије. Други је што, и да постоји ограничено присуство Србије, то не би била довољна снага, не бисмо могли да суштински одлучујемо. У том светлу, не сматрам да је главни проблем то што Срби на терену, онде где живе, морају, да би опстали, да имају одређене контакте са органима самопроглашене „државе”, да пристају на одређене компромисе, не признајући притом њен лажни суверенитет. Да је садашње стање ствари такво какво јесте, то је схваћено, можда са извесним закашњењем, и код нас, „у остатку Србије”, како се каже. Од наше браће и сестара који остадоше и опстадоше на огњиштима предака по најстрашнију цену, често и по цену жртава у сопственој породици, и који желе да и даље остану и опстану, не можемо да тражимо да они буду ти див-јунаци који ће се супротставити како непосредном окружењу, са свим његовим предрасудама и опсесијама, тако и окупационој сили која је створила и која одржава постојеће стање.

Формула опстанка уз одређени компромис на терену никада, међутим не подразумева нашу спремност на формално и суштинско отуђивање, на одрицање од заветне српске земље, баш како је наш Патријарх рекао. Хтео бих и ово да кажем! Има неких међу нама који овако формулишу ствар: шта сад? То је изгубљена ствар. Са згражавањем сам читао изјаве и коментаре ове врсте чак и из пера (или компјутера) неких аутора које познајем и од којих то никад не бих очекивао. А шта да кажем о онима који се непрестано, систематски, често и остршћено, залажу за добровољно прихватање „реалне ситуације” (што у преводу значи пораза), за одрицање од идентитета, а против „митова” и „поповских придика”? Они нису ништа друго до аутошовинисти, односно Срби биолошки, а антисрби психолошки. Та категорија „интелектуалаца”, нажалост, постоји, и то само код нас. Они кажу: „Шта сад? Већ је прошло толико година, треба се помирити са губитком...” Притом „заборављају” да је пет векова прошло од пада под Турке, после Маричке и Косовске битке, до 1912. године, када је Србија поново постала суверена на Косову и Метохији.

За читаво то време људи су опстајали, и поред великих сеоба под Арсенијем Трећим и

Разговор

Арсенијем Четвртим и сталних мањих сеоба. И те сеобе – увек у нади на повратак – биле су компромис у служби опстанка док не сване дан слободе. Током целог тог дуготрајног периода текао је процес исламизације, потом и албанизације. Најпре су исламизовани досељени Арбанаси, а онда и велики број Срба. Све до времена између два светска рата знало се које породице су прави Арбанаси или Арнаути (данас се каже Албанци), а које су такозвани арнауташи. Српске породице су, наиме, временом, примајући ислам, примале и албански језик. Било је тада, у времену *када су живи завидели мртвима*, не мало људи који су мислили: немамо излаза, хајде да се и ми потурчимо! За један потресан пример знам из казивања блаженопочившег патријарха Павла. У неком селу, под неописивим арнаутским и арнауташким зулумом (данас кажемо: терор), неки домаћини одлучују да се, због неиздрживих мука и патњи, потурче. Али сеоски свештеник им каже: „Људи, браћо, немојте! Издржите још мало! Толико векова су ваши дедови издржали и нису се потурчили. Издржите још мало, доћи ће слобода“. Људи с тешком муком прихвате његов савет и, гле чуда, кроз две или три године српска војска је корачала њиховим селом.

И данас је у суштини исто. Двадесет година, тридесет година, два века, три века... – не знамо колико ће трајати данашње стање ствари нити како ће се уопште развијати ствари у свету. Али да ми кажемо: „Узели сте, поклањамо“, – на то немамо право јер бисмо се тиме одрекли себе као народа. Дозволите ми да овим поводом додам следеће, иако ми оштри начин говора није особито својствен: ако то урадимо, онда историјски то и заслужујемо – уколико заслужујемо место у историји народâ после таквога чина.

Ана Томашевић: Неколико пута сте поменули компромис. На шта сте конкретно мислили? Шта би, по вашем мишљењу, компромис данас требало да буде?

Владика Иринеј: Мислим да је са наше стране, од стране наше државе, већ понуђен максимални компромис. Прихваћен је Бриселски споразум, који албанска страна непрекидно опструише, а да није притиска странаца, не би га ни формално прихватила. Мислим да је то сваком јасно. Тај споразум, који се налази на ивици гажења нашег сопственог Устава, те је уставно-правно на једвите јаде прихватљив, заиста је огроман компромис. Он показује да ратна опција стварно није присутна у размишљању било кога са наше стране. Са друге стране, то јесте некакав, макар и понижавајући, оквир за колико-толико нормалан живот косовско-метохијских Срба. За њих, подсећам, још увек није могућ иоле нормалан живот ако у близини нема страних војника. Живети страхујући за себе, за свој живот и имовину, а понајвише за своју децу – то је била, а и даље јесте, њихова сурова и горка животна збиља. Заједница српских општина такође би била известан заштитни оквир. Управо зато га албанска страна већ толико времена избегава и хтела би да га сведе на неку врсту невладине организације која у пракси не значи ништа.

На делу је чудан, неприродан, али и неминован однос између органâ власти самопроглашене лажне државе и српског народа у Покрајини, посебно у енклавама јужно од Ибра: српски народ у суштини не прихвата и не признаје структуре те власти, али га живот приморава на симбиозу. Јер, Србин, упркос свему, мора да има возачку дозволу, мора да има здравствену књижицу, мора да упише дете у школу, и тако даље. Сматрам, дакле, да је максимум компромиса са стране Србије понуђен. Кад би такозвана међународна заједница (термин је намерно недоречен и неодређен, а заправо значи велике силе Запада) стварно хтела да се ствари смире, да Балкан не буде вечита зона сукобâ ниског интензитета, где ће исти светски моћници час распиривати час гасити пожаре, онда би она албанску страну, која ништа не чини без инструкцијâ са Запада, натерала да понуђени или изнуђени компромис прихвати. За сада, стање је такво какво јесте – флуидно, нејасно, недефинисано. Нама преостаје да се надамо да се барем неће погоршавати.

Ана Томашевић: Верујете ли да су опште околности у региону, па и у Европи, повољније за нас него што су биле ранијих деценија?

Владика Иринеј: Односи у региону, у светлу нашег виђења проблема Косова и Метохије, нису, по мом мишљењу, бољи већ гори него раније. Бивше југословенске републике су похитале да признају тобожњу независност Косова и Метохије. То нису урадиле само

Хрватска и неке друге суседне земље, од којих смо то и могли очекивати с обзиром на општи „тренд" у њиховом односу према Србији и Србима уопште. То је учинила и Црна Гора, што је заиста највећа срамота у њеној историји, већа, рекао бих, него и њено учлањење у НАТО. То, штавише, није срамота само Црне Горе него и укупног српског народа. Како неко може називати Његоша својим највећим писцем, а у исто време урадити тако нешто? Па и да се не ради о српском народу на Косову и Метохији, да се ради о било ком народу, како схватити и прихватити овакво понашање? Да је ситуација обрнута, да су у питању Шиптари, зар ми не бисмо били дужни да и њих жалимо, да и са њима дубоко саосећамо, уколико себе сматрамо хришћанским народом? Нажалост, исти је случај и кад је у питању бивша Република Македонија, о неким другима да и не говоримо.

На светској сцени, међутим, мислим да је ситуација неупоредиво повољнија по нас него што је била деведесетих година зато што значајне светске силе, пре свих Русија и Кина, принципијелно бране и међународно право и наше право на властиту територију. Баш ових дана су се све лицемерје и двострука мерила Запада показала на примеру Каталоније. Оно што су наметнули у случају Косова и Метохије сада хоће да спрече када је у питању Каталонија. Није ово једини пример. Има и много поразнијих примера. Велика Британија нас бомбардује јер, тобоже, не поштујемо право албанског народа на самоопредељење, а нешто пре тога она убија домороце далеких острва (Малвини или Фокланд), која никада нису била њена територија него су у питању отете земље, колоније. Британски суверенитет је неприкосновена светиња, а право на самоопредељење не постоји. То је савремени свет, свет двоструког морала, уствари свет без морала. Ми ту немамо шта да очекујемо.

Али, на другој страни, Кина и Русија, што због свог империјалног статуса, што из принципијелних разлога, што у циљу самозаштите, доследно подржавају нашу позицију. И друге моћне и утицајне земље (Индија, Бразил, најмногољуднија муслиманска земља Индонезија) наши су савезници по овом питању. Притом Запад данас не може да издиктира своју вољу великом и моћном Истоку. Једноставно, мора да преговара. Са наше стране – духовно и егзистенцијално, а не само политички – било би самоубиствено да у новим, много повољнијим, светским околностима, сада кренемо путем добровољног напуштања онога што нисмо отели и што је исконски наше.

Ана Томашевић: Ви сте ми, заправо, посредно одговорили и на питање како Црква у начелу гледа на питање државно-правне суверености и мањинских права.

Владика Иринеј: Што се тиче суверености, међународно право заступа начело да нема насилног мењања граница. Западне земље су то начело погазиле и у нашем случају и у другим случајевима, нарочито на Блиском и Средњем Истоку, али, наравно, љубоморно га чувају за себе. Границе постојећих држава често су, заиста, крајње проблематичне. У Африци и на Блиском Истоку цртали су их колонијални господари, а не народи који онде живе. Неприродне границе обично деле органске целине, етничке и културне, а спајају разнородне, тешко спојиве целине.

Много веће муке и невоље ствара, међутим, сваки покушај њиховог насилног мењања. Па шта би овде био излаз? Излаз би био да унутар постојећих граница, какве су да су, функционише механизам који обезбеђује пуну слободу, идентитетску, верску, културну, просветну и сваку другу самосвојност и најширу могућу аутономију. Мора постојати потпуна равноправност међу људима и народима, без обзира на порекло, језик, расу, боју коже, верску опредељеност... Ако ње нема, онда неизбежно долази до напетости, до кризâ, до дилеме између природнога права народâ на самоопредељење и права државâ да се њихов суверенитет поштује. Грешку Запада, па и његов грех, видим управо у томе што – искључиво ради својих сугубо себичних интереса – промовише час једно час друго.

Ана Томашевић: У нашој јавности упадљиво је било присуство појединих политичара из Војводине на каталонском референдуму. Као бумеранг, овде су се појавили графити *Каталонија једнако Војводина*. Какво је ваше становиште о оваквим ставовима народних посланика и политичара?

Разговор

Владика Иринеј: Да вам право кажем, знам да јесу политичари, а да неки од њих јесу и народни посланици, али колико реално представљају не само српски народ Војводине него и било кога у Војводини види се и по томе колико су јаки у Скупштини Србије, у Скупштини Војводине и овде у Новом Саду. Главни галамџија и првак у таквој врсти реторике није се никада сетио да тражи Лику Републику у завичају својих предака, а Моша Пијаде – који није био Србин него Јеврејин, и није био православне вере него, можда, у младости мојсијевске, а у зрелим годинама никакве – јесте тражио аутономију за српски народ у Хрватској. Овде се, бар по мом мишљењу, ради о још већем лицемерју него што је оно које сам претходно описао, – а све ради фотеље, ради ситних интереса и амбиција, ради опстанка на политичкој арени.

То су, по мени, крајње неозбиљне приче неозбиљних људи и не би требало да се њима много бавимо. Наравно, узнемиравајуће јесу, као што човека може да узнемирава и зујање комарца. Тако и ово: јесте непријатна појава, али мислим да реално не значи ништа. Уосталом, ако је Каталонија питање свога државног статуса решавала или покушала да решава референдумом, нека дотични изволе да предложе референдум у Србији о статусу Војводине! Да видимо који је то проценат Срба, Мађара, Словака, Буњеваца, Хрвата и осталих који би подржао њихову опцију! Осим њих самих, – а зна се који су и колико их је, – тешко да би било иког другог. Сви су они наследници добро познате аутономашке клике коју је у своје време створила комунистичка партија управо зато да би стално раслабљивала и понижавала Србију.

Ана Томашевић: Владико, деведесетих година, после пада комунизма, у једном чланку сте написали: „Није радосно духовно стање нашег народа, а то још више важи за његову интелигенцију“. Од тада је прошло двадесет и пет година. Како бисте данас описали духовно стање народа и наше интелектуалне, па и политичке елите?

Владика Иринеј: Што се тиче опште дијагнозе или дефиниције, поновио бих и данас ове исте речи. Бојим се да ће проћи још доста деценија у којима ће такве речи – а оне нису усамљене нити су само моје – бити, нажалост, актуелне. Чини ми се, ипак, да је народ мање дезоријентисан: инстиктивно, интуитивно, без особите заслуге, без великог подвига и жртве, негде дубоко је и даље укорењен у вековној традицији, у заветном осећању света и живота, у косовској мисли, коначно – у хришћанству, Православљу и Светосављу. Није лако – ни идеолошким притиском, ни прогонима, ни другим методама – истргнути један народ из његове историје. Заветно самоосећање и самосазнање народа кроз векове, које му даје снагу да се бори за слободу и опстанак, даје му снагу и да у свим околностима, па и у ратним, тежи ка идеалу чојства и јунаштва. Зато осећамо урођено гнушање према злочинима, без обзира на то да ли злочинци потичу из наше или из туђе средине.

Ако ствари посматрамо под овим углом, произилази да народ лакше и брже може да се врати самом себи него што то може интелигенција. Њу, опет, делим на малобројну праву интелигенцију и на ону другу, већинску, која себе сматра елитом зато што има одређене титуле и одређена знања, али је духовно отуђена од Цркве и удаљена од било каквог дубљег односа према сопственом народу. Ево и један пример! Видели смо коментаре којима поједини људи у име такозване секуларне државе поричу сугрђанима право слободног јавног манифестовања њихових верских осећања иако то право јемче све међународне конвенције (чија је потписница, узгред буди речено, и Србија). Секуларност тумаче искључиво у титоистичком и марксистичком кључу, а никад у савременом демократском кључу, где Црква и држава јесу одвојене, али сарађују у свему што се односи на опште добро. Не знају да је начело поделе надлежности Црква наметнула држави, а не обрнуто. Јеванђеље бележи речи Христове: *Богу Божје, а цару царево*! У ислам, напротив, нема јасне разлике између верске и државне заједнице.

Какве, дакле, логике има гледиште да, зато што је држава секуларна, верник нема право да пољуби руку свом свештенику или, поготову, свом Патријарху? Како испада, ни највиши представник државе не сме се декларисати као верник. На које време нас то подсећа? Да ли су Сједињене Државе секуларна држава или нису? Да ли тамо живе само хришћани? Има ли тамо милионâ и милионâ муслиманâ, будистâ, свих могућих вера и невера? Па ипак,

сваки нови амерички председник се заклиње на Библији. Даље, да ли је Немачка секуларна држава? У Бундестагу, међутим, постоји капела – био сам у њој, зато говорим са непосредним сазнањем – у коју сваки посланик, кад о нечем размишља, има право да уђе, да размишља, да се моли Богу ако је верник, да се о свакој својој дилеми, државничкој, политичкој, ма каквој, посаветује са представником своје Цркве или верске заједнице. И гле, Немачка ипак остаде секуларна држава, а Србија постаде теократија, џамахирија, шта ли, зато што је њен председник на јавном месту целивао руку првосвештенику Цркве у којој је крштен и којој припада! Неће бити... У неком другом грму лежи зец...

Ана Томашевић: При крају смо разговора. Владико, имам још само два питања. Да ли сваки народ има елиту какву заслужује и да ли наш народ заслужује боље вођство од овог које сад има?

Владика Иринеј: Без обзира на то што сам малопре рекао да наша елита, по мом осећању, није дорасла времену (част изузецима!) и да је народ у духовно-моралном погледу у нешто бољој позицији, мислим да је и народ једним делом одговоран за своју елиту. Много више су, наравно, одговорни сви они чиниоци који утичу на то да елита буде равнодушна према сопственом народу. Тешко могу да тврдим да народ заслужује управо такву елиту какву тренутно има, али тешко могу и да поричем одређену међузависност народа и елите, ма шта овај термин значио.

Ана Томашевић: Следеће године се навршава осам векова откако је Свети Сава успоставио аутокефалност Српске Православне Цркве и тако „залио корење националног идентитета“. Истина је да ова тема можда заслужује посебну емисију, а ми са њом завршавамо овај интервју. Како ће Црква обележити јубилеј?

Владика Иринеј: Ви сте у праву када кажете да је то велика тема. То је једна од централних тема читаве наше историје и нашег укупног духовног, националног, културног, па, ако хоћете, и државног бића. Она заслужује не један засебан разговор него више засебних разговора, и то не само са мном него и са многим другим људима, умнијим и обавештенијим од мене када су у питању њени одређени аспекти. Година Господња 1219. јесте гранични камен наше историје, вододелница између векова пре ње (јер ми, наравно, не постојимо само од времена Светога Саве ни само од времена досељења на Балкан) и потоњих векова. Као што се светска историја у нашем културном кругу дели на историју пре Христа и на историју после Христа, тако би се и наша, српска историја могла поделити на историју до Светога Саве и на историју после Светога Саве.

Ми, засад, уочи јубиларне године, вршимо одређене припреме. То је јубилеј који треба достојно обележити. Строго црквена прослава тог јубилеја садржаће учешће свих Православних Цркава, ако Бог дâ, и то на највишем нивоу, на нивоу патријараха и осталих поглавара Цркава, затим посматраче и госте из свих других хришћанских Цркава, као и из монотеистичких религија са чијим верницима смо географски измешани или живимо једни поред других. На првом месту ће бити заступљен чисто црквени, богослужбени програм свечаности. Други сегмент је нераскидиво везан са овим. То ће бити културне и научне манифестације посвећене овом јубилеју.

Богослужбена прослава јесте најважнији део, али није све. Из тога централног садржаја треба да извире и све друго, јер је тако историјски и настало. Имаћемо научне скупове, веома озбиљне, који ће покушати да разреше извесне дилеме, јер, без обзира на присуство ове теме у нашој историографији, књижевности и науци уопште, није све још увек јасно. Примера ради, није јасно да ли је садржај појма аутокефалије био потпуно исти у време Светога Саве и у нашем времену. Биће потребне и изложбе, концерти и друге, најразноврсније, манифестације. Све то не би требало да буде ограничено на један датум или на један краћи период него читава година, па и две године, треба да буде време трајања свих садржаја.

Ана Томашевић: Хвала вам много што сте говорили за *Седмицу*. Ја Вам обећавам још један сусрет догодине.

Владика Иринеј: Хвала вам лепо, унапред. Поздрављам и све ваше слушаоце, са жељом да се опет у здрављу нађемо.

Ауторизовани текст
Нови Сад, 23. октобар 2017. године

Из светоотачке ризнице

Поуке старца Силуана

РАЗГОВОР СА ДЕЦОМ

Дечица трче по луговима, беру цвеће, певају и радују се, јер их весели благодат Божја. Када угледаше монаха, рекоше:

– Погледај, Господ је украсио небо звездама и земљу рекама и вртовима; орлови високо лете над облацима и наслађују се лепотом природе; птице радосно певају у шумама и по пољима, а ти, калуђер, седиш у ћелији и не видиш сву ту лепоту Божју. Седиш и плачеш. Зашто плачеш у својој малој келији када сунце сија, када је свет толико леп и када свуда на земљи влада радост?

Тако су деца питала монаха, но он им је одговорио:

– Децо, ви не разумете моје сузе. Душа моја плаче за вама, јер не знате Бога Који је створио сву ову красоту. Моја Га душа познаје и желим вама то исто и зато тугујем до суза и молим Бога за вас, да бисте и ви познали Бога, Духом Светим.

– Шта то значи познати Бога, Духом Светим.

– Умом је, децо, немогуће познати Господа. Али читајте Свето Писмо у којем обитава благодат и она ће вас руководити и познаћете Господа и служићете Му дан и ноћ. Када будете познали Господа, нестаће жеље да гледате овај свет, већ ће душа тежити да види славу Господњу на небу.

– Али нама се допада цвеће, и волимо да се шетамо и смејемо.

– Волите да се шетате и берете цвеће, да певате и слушате песме птица, али на небу је лепше од свега тога – тамо живи Господ са анђелима својим и светитељима. И тамо је радост, и тамо се певају песме, али друкчије, лепше, и када душа чује те песме, не може их никада заборавити и више је не привлаче земаљске песме.

– Ипак, ми волимо да певамо.

– Појте, децо, појте, Господу, Духом Светим; појте Му, у смирености и љубави.

– А зашто плачеш, то не разумемо?

– Плачем за вама, дечице. Гледајући вас, жао ми вас је и молим Господа да вас чува, да бисте познали свога Творца и Господа. Гледам вас и, гле, ви сте слични Богомладенцу Христу и желео бих да никада не изгубите ту благост Божју коју сада имате у себи, како не бисте, када одрастете, постали слични ђаволу. Хтео бих да увек будете слични Сину Пречисте Мајке Божје. То вам, ето, жели душа моја. Зато се молим Богу. Жао ми је све деце на свету и зато плачем за сву невину децу и за све сирочиће. Плачем, децо, за свет и за свим народима Божјим тугујем.

Господе, пошаљи милост Своју деци земље коју волиш, и дај им да Те познају Духом Светим, и научи их да Те славе!

Са сузама Те молим, услиши молитву моју и дај свима да познају Славу Твоју, Духом Светим!

– Децо, волите Бога као што Га воле анђели небесни.

– Никада нисмо видели Бога, како Га онда можемо волети?

– Дечице моја мила, мислите увек на Бога, сећајте се да вас Он воли и да вам је дао живот зато да бисте вечно живели са Њим и наслађивали се љубављу Његовом.

– Како ћемо знати да нас Бог воли?

– По плодовима, дечице, познаћете љубав: када смо у љубави Божјој, онда се бојимо греха и на души је тада мирно и радосно и хоћемо да све време мислимо на Бога и да Му се молимо и у души су добре мисли.

– Како ћемо знати какве мисли живе у нама и које су од њих добре, а које рђаве?

– Да бисте распознали добре мисли од рђавих, треба држати ум свој чистим у Богу.

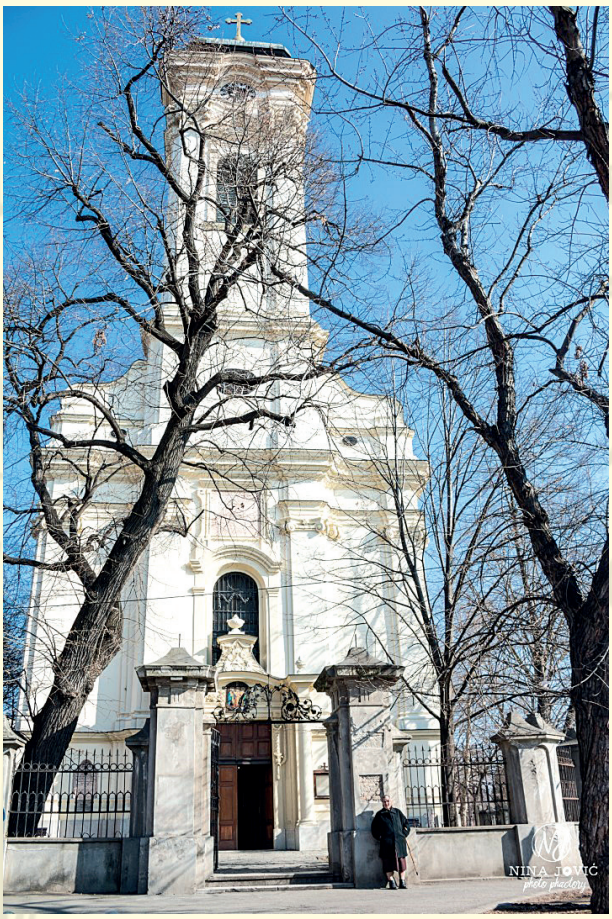
– Не разумемо како можемо држати ум у Богу када никада нисмо видели Бога и не познајемо Га; и шта значи: чист ум?

– Дечице, мислите да вас Бог види, иако Га ви не видите. Тако ћете увек ходити пред лицем Господњим. Иако је то мала љубав, ако се будете држали овог савета, Он ће вас привести већој љубави и тада ћете Духом Светим познати све што вам говорим, а што сада још не разумете.

Јеромонах Софроније, *Старац Силуан*,
Диселдорф 1975, стр. 376–378.

АЛМАШКА ЦРКВА У НОВОМ САДУ

Храм Света Три Јерарха у Новом Саду, познат још и под именом Алмашки храм, прославља ове године велики јубилеј – три стотине година постојања. Саградили су га житељи села Алмаш које се налазило на тромеђи атара Темерина, Сирига и Србобрана, 1717/1718. године.

Поменути житељи коморског села Алмаш, што у преводу са мађарског значи јабука, одлучили су да се, због тешких животних услова у њиховом селу, колективно преселе. Због тога су најпре изаслали представнике између себе да крену и пронађу прикладно место, на којем би се они могли настанити. Изаслани представници села Алмаш, после краћег трагања, закључише да је најприкладније место за живот периферија тадашњег Петроварадинског шанца – наспрам тврђаве. У периоду између 1716. и 1718. године извршена је колонизација целог овог краја, који је по досељеним Алмашанима добио име Алмашки крај, а храм који су убрзо саградили, такође се по њима назива Алмашки храм.

Одмах по пресељењу житељâ села Алмаш, Алмашани су, напоредо са зидањем својих кућа за становање, одлучили да сагради и храм, у складу са својим скромним материјалним могућностима. Градили су га и саградили од истог грађевинског материјала од којег су градили и своје куће: од прућа облепљеног блатом и од дасака. И тада, када су решавали својеврсни спор о томе којем светитељу да посвете свој храм, Божјом вољом, десила се прва специфичност везана за Алмашки храм. Док су, у исто време са градњом храма, копали бунар у близини будућега храма да би свагда имали воду, пронашли су у земљи закопану икону Света Три Јерарха и то им је био јасан знак Божји да свој храм посвете управо овој тројици великих светитеља Божјих, угодникâ и теологâ Цркве Христове. Чак је и тадашњи свештеник, који беше из породице Поповић, у знак захвалности Богу за ово чудо, узео за своју крсну славу ову тројицу светитеља.

Овако сграђени храм, први који је сграђен на истом месту на којем се налази и данашњи Алмашки храм, задовољавао је духовне потребе Алмашана петнаестак година. Већ 1733. године, Алмашани су одлучили да наместо дотадашње цркве брвнаре, сагради нови и, по габаритима, већи храм – од чврстог материјала. Тај нови, односно други по реду градње, Алмашки храм, имао је темеље од печене цигле, патосан је циглом, зидови беху од непечене цигле – ћерпича, а свод и кров беху начињени од дасака. Тадашњи епископ бачки, Висарион Павловић, освештао је новосаграђени Алмашки храм 30. јануара 1733. године. Тај храм је „трајао" око четрдесет и две године, када је грађевински материјал почео да попушта и да показује замор. Због тога се Алмашани одлучише, 1797. године, да приступе градњи новог, трећег по реду храма, на истом месту и у част истих светитеља – Василија Великог, Григорија Богослова и Јована Златоуста. Приликом градње, испољила се друга, па и трећа специфичност, везана за историју Алмашког храма.

Из летописа

У то време, дакле, 1797. године, већ су били сагрђени у својим данашњим габаритима и лепоти, и Саборни, и Успенски, и Николајевски храм. Ти храмови, као и њихови парохијани, сматрани су за грађанске у строгом смислу те речи. Другим речима казано, Алмашане у то време нико није сматрао за праве грађане Новог Сада, јер се бављаху баштованлуком, земљорадњом и занатством, па и риболовом, дакле, занимањима која нису била у рангу других грађанских и „господских" професија и служби. Да би, на неки начин, показали да су и они равноправни грађани и становници Новог Сада, заједно са осталим његовим житељима, Алмашани одлучише да саграде највећи и најлепши храм, који ће својом грандиозношћу, величанственошћу и лепотом засенити све друге новосадске храмове. У томе су и успели, али опет на несвакидашњи начин. Наиме, у Алмашком храму је чувана чудотворна икона Пресвете Богородице, због које су људи свакодневно долазили у Алмашки храм на молитву и поклоњење чудотворној икони. Да не би због градње новог храма прекидали устаљени богослужбени поредак и тиме онемогућили верном народу поклоњење чудотворној икони Богомајке, Алмашани одлучише да једноставно постојећи храм обзидају и надзидају новим храмом, не прекидајући притом свакодневна богослужења. И тек када су нови храм у потпуности саградили – заједно са кровом и торњем; тек тада су, за само неколико дана, обуставили богослужења да би се стари храм, који је остао зазидан унутар зидина новосаграђеног храма, порушио да би се унутрашњост очистила од шута. То је друга специфичност везана за овај храм, до данас непозната у искуству градитељства. Колико су Алмашани били истрајни у својој намери да саграде највећи и најлепши храм у Новом Саду, показује и чињеница да су за врло кратко време сакупили 12.040 форинти за градњу свог новог храма. Ако знамо да је предрачунска вредност тога храма износила 9.326 форинти, онда лако закључујемо да су Алмашани сакупили 2.714 форинти више од предрачунске вредности, што слободно можемо сматрати трећом специфичношћу везаном за градњу Алмашкога храма. Као што рекосмо већ, градња храма је започета 1797. године, те године је храм и освештан, али је његово коначно стилизовање и украшавање окончано 1808. године.

Алмашки храм и данас, својом дужином од 45 метара, ширином од 15 метара и висином торња од 50 метара, плени грандиозношћу без обзира на вишеспратнице које га неумољиво окружују. Највећи је и најлепши православни храм у Новом Саду, уз напомену да данашњи торањ, са звоником изнад западног улаза, није истоветан са оригиналним торњем који је био још виши и имао је куполастији изглед. Тај први и оригинални торањ је страдао у Буни, током бомбардовања са Петроварадинске тврђаве, 12. јуна 1849. године. Алмашани су наместо њега, 1852. године, саградили нови торањ – „привремени" – док не дођу бољи дани, али је он остао такав и до дана данашњега и изгледом својеврсне капе даје специфичан израз читавој грађевини.

Алмашки храм је грађен у неоклацистичком стилу, као једнобродна грађевина, засвођена полуобличастим сводом, полукружном апсидом и звоником који се издиже из прочеља и почива на четири стуба, од којих су западни уграђени у зидну масу, док су источни слободно стојећи. Спољашња фасада храма је једноставно рашчлањена декоративним и конструктивним елементима, у виду витких и прикладно профилисаних пиластара. На бочним спољашњим зидовима пиластри су удвојени, са варијантом јонских капитела. Хоризонтална подела је назначена помоћу два кордонска венца целом дужином храма – при дну и при врху – чијој живости доприносе велики, лучно завршени прозори, са класицистичким детаљима у виду оштро преломљених гирланди на оковима прозорâ. Звоник, који је специфичан део барокне архитектуре у овим крајевима, завршен је прилично плитком четвороообличастом металном куполом.

Пошто нам расположиви простор у *Винограду Господњем* не омогућује да казивање о Алмашком храму у целости довршимо у овом броју, овде ћемо застати у писању о историји Алмашког храма. Због великог јубилеја и значаја који Алмашки храм и данас има у Новом Саду, казивање о њему ћемо изузетно наставити и у наредном броју нашег и вашег *Винограда Господњег.*

Протопрезвитер-ставрофор Миливој Р. Мијатов

ЕПИСКОП БАЧКИ ПЛАТОН АТАНАЦКОВИЋ

Нововековну историју Новог Сада немогуће је одвојити од Православне Цркве и живота и дела епископа бачких. Пратећи народни живот у времену бивствовања без сопствене државе, јасно се уочава да су се црквени оци често налазили на бранику одбране националне самобитности српског народа, и да су, истовремено, били и велики прегаоци, покретачи и делатници на пољу културе, школства и економије. У низу добрих архипастира који су столовали крај Светођурђевског саборног храма, свакако се издваја личност владике Платона Атанацковића, који је управљао Епархијом бачком од 1851. до 1867. године.

Павле Атанацковић, потоњи Платон, родио се 21. јула 1788. године, у близини храма Светог Јована, у Војводићској улици, у слободном краљевском граду Сомбору. Било је то време Трећег аустро-турског рата, када је још тињала нада о ослобођењу Србије од османског ига и повратка у изгубљени завичај.

Отац му се звао Петар и био је трговац. Породично порекло, преко деде Атанацка, било је из Јужне Србије. Са друге стране, Платонова мајка Марија рођ. Стајић, такође је по деди била пореклом са југа, из Кожана.

Срећно детињство је провео у родитељском дому, а основну и приватну граматикалну школу завршио је у Сомбору. Као важних учитеља, будући владика се присећао пароха сомборских: оца Василија Миловановића и, посебно, Атанасија Зарића који му је улио љубав према хришћанској науци и жељу да постане наставник.

У Карловцима је 1801. године уписао шесторазредну латинску гимназију која је тада била под управом чувеног директора Андрија Волнија. Остао је упамћен као један од најбољих ученика, а посебно је био успешан у класичним наукама. Затим је завршио двогодишњу богословију, а пред Аврамом Мразовићем положио је учитељски испит.

У родном граду је од 1809. године почео да ради као учитељ. Та година ће бити пресудна по његов даљи животни пут јер се тада оженио Катарином Сотинчев и рукоположен је у чин ђакона. Следеће, 1810. године, постао је свештеник. Као ђакон и учитељ посебно се занимао изучавањем богословских, педагошких и класичних дела.

У то време, по наредби цара, а на предлог Уроша Несторовића, у Сентандреји је основана српска Препарандија. Млади Атанацковић је постао катихета у новооснованом заводу и тамо је радио од 1812. до 1816. године. Предавао је педагогију, методику, катихизис и црквено појање. Када је Препарандија премештена из Сентандреје у Сомбор, 15. новембра 1816. године, вратио се у родни град, где је, поред наставничке дужности, служио као парох у Светођурђевском храму. Верном народу су нарочито у сећању остале његове надахнуте и поучне проповеди.

После смрти супруге Катарине (1824) он се, на Ускрс 1829. године, опростио од Сомбораца и отишао у манастир Крушедол. После периода искушеништва, вођен мудром руком оца Димитрија Крестића, замонашен је 4. јула 1829. године, добивши име Платон.

Игуман манастира Шишатовца постао је 1832. године, а убрзо потом и архимандрит. Ускоро је напустио Срем прешавши у манастир Бездин 1834. године.

Портрети говоре

На Сабору у Карловцима, 12. септембра 1839. године, завладичен је архимандрит Платон Атанацковић и предат му је жезал Епархије будимске.

Епископ Платон је био већ позната личност у Епахији будимској, јер је одраније службовао тамо као парохијски свештеник, професор и народни посланик. Био је достојни наследник епископа Дионисија (Новаковића), професора, изузетног ерудите и писца најтиражније српске књиге штампане у осамнаестом веку. Епископ Платон је, такође, био веома учен и даровит, плодан писац и познат научни радник. Поред духовне, културне и просветитељске делатности, владика Платаон је био и члан угарског Државног сабора у Пожуну, у данашњој Братислави, где је као посланик бранио права српског народа.

Убрзо по доласку на катедру епископа будимских, владика Платон је наложио пештанској црквеној општини да сачини устав за своје потребе. Тиме је он поставио темељ за рад црквених општина чија је делатност, поред сталешких еснафа, била веома драгоцена у очувању идентитета нашег народа. Кроз духовно и културно прегалаштво црквених општина, у чијој делатности је драгоценог учешћа имала и сва српска интелигенција, негована је и чувана вера и национални идентитет православних Срба у Хабзбуршкој монархији.

У време Буне 1848/1849. и великих страдања Новога Сада и његових светиња епископ Платон је одлуком цара Фердинанда V постављен за Епископа бачког, а тиме и за духовног пастира свих православних Срба и црквених јединица које су се налазиле под угарском влашћу.

После буне и разарања Новога Сада, епископ Платон се вратио у ратом разорени Нови Сад, крајем 1851. године, где је свечано дочекан и за Епископа бачког устоличен, у месецу мају 1852. године. Као Епископ бачки сусрео се са тешком реалношћу, многи храмови су били разрушени, опљачкани и оштећени, а сâм Владичански двор је био уништен. Успео је да обнови многе цркве, радио је на реорганизацији црквених општина и на просвећивању народа. Као истакнута личност, још као епископ будимски, постао је почасни члан Матице српске 13. маја 1840. Следеће године уписао се за редовног члана и поклонио библиотеци 787 књига. За *второг председатеља* Матице српске изабран је 30. августа

1841. године. Седницама је председавао са Савом Текелијом, тадашњим председником, после чије смрти је постао председник Матице српске, 24. новембра 1842. године. Када је Матица српска 1864. године пресељена из Пеште у Нови Сад, акламацијом је изабран за њеног председника. Основао је 1864. Новосадску штедионицу, претечу Новосадске банке, којом је управљао ефикасно и домаћински, тако да је убрзо постала једна од најјачих банкарских установа на тлу данашње Војводине.

Написао је око педесетак дела из разних области. Преводио је са немачког и руског. Превео је већи део Старога Завета и неке делове Новога Завета; две свеске источњачких прича *Тисућу и један дан*, *Учење о дудовима и гајењу свилених чаура, Недоступни вођа кроз врлети и кланце живота*. Писао је уџбенике за веронауку, математику, педагогију. У младости се упознао са Вуком Караџићем и подржавао његове реформе, али је у борби око писма и правописа био на страни ученог дела друштва и Саве Текелије. Није користио нови правопис, али је са Вуком остао у пријатељским односима и у вишедеценијској преписци. За штампање Вукових дела приложио је 500 форинти.

Био је велики добротвор. Подигао је храм на Алмашком гробљу у Новом Саду, где је и сахрањен. Тамо су сахрањени и његов син Василије, рођени брат Јован Атанацковић и епископ бачки Герман Опачић. Крај капеле на Алмашком гробљу 1863. године подигао је зграду за основну школу коју је опремио инвентаром, станом за учитеља и приложио новац за потребе школе. Од др Данила Медаковића 1860. године купио је штампарију коју је поклонио Новосадској православној гимназији. Био је члан Патроната исте школе, управног тела које је водило овај приватни православни образовни завод у име новосадске црквене општине.

Од наследникâ Ђорђа Сервицког, 1861. године, откупио је кућу поред Велике српске православне гимназије и поклонио је гимназијском фонду, с тим да он борави у њој до смрти. То је зграда *Платонеум* у којој је смештен Огранак САНУ у Новом Саду.

Владика Платон је био добротвор и Српског народног позоришта у Новом Саду; дао је новчани прилог за оснивање Добротворне задруге Српкиња новосадских и новчано помагао новосадску болницу.

Његова доброчинства нису остала ограничена само на Нови Сад. Утемељио је фонд *Платонеум* у Сомбору за издржавање сиромашних ученика Препарандије (1862). Новчано је помагао и сомборску црквену општину.

Почасни члан Друштва српске словесности у Београду постао је када је Друштво основано 11. јуна 1842. године, а члан Српског ученог друштва 1864. године. За почасног члана Српске читаонице у Новом Саду изабран је 1866. године. Био је почасни члан Обшчества историји и древности Московског универзитета, као и Чешког музеја у Прагу.

Упокојио се 21. априла 1867. године у Новом Саду и сахрањен је у својој задужбини на Алмашком гробљу.

Живот овог архијереја био је вођен идејом жртве и подвига у корист народа. Својим доброчинствима значајно је допринео напретку српске просвете, а својим даровима постао је узор свим људима који желе да помогну својим ближњима, својој вери и свом народу.

Петар Ђурђев,
директор Архива Града Новог Сада

Старечник

ПОУКЕ СВЕТОГ МАКАРИЈА ЕГИПАТСКОГ

1) Посети један монах аву Макарија Египатског, па му каже:

- Аво, реци ми поуку о томе како да се спасем!

А старац вели:

- Пођи на гробље и грди умрле!

И отишавши, монах стаде да их грди и да баца камење на њих. Вративши се, исприча то старцу. А овај му вели:

- Јесу ли ти ишта рекли?

Он рече:

-Не.

Старац му вели:

- Пођи опет ујутру и похвали их!

И поново отишавши, монах стаде да их хвали говорећи:

- Апостоли свети и праведници.

Па дође старцу и рече му:

- Хвалио сам их.

Овај му вели:

- И нису ти ништа одговорили?

Монах рече:

- Не.

Старац му вели:

- Видиш ли колико си их вређао и ништа ти нису одговорили, и колико си их хвалио, и опет ти ништа нису одговорили; тако и ти, ако желиш да се спасеш, буди мртав: као ови умрли, немој имати на уму ни неправду ни славу људску, и моћи ћеш да се спасеш.

2) Рекао је ава Макарије:

- Ако се сећамо зала која су нам наносили људи, одузимамо силу Божјег сећања. А ако се сећамо зала демонских, бићемо неповредиви.

3) Рекао је ава Пафнутије, ученик аве Макарија, да је старац говорио:

- Када сам био дете, напасао сам говеда заједно са другом децом; и деца пођу да краду смокве. И како су трчала, испадне им једна, а ја је узмем и поједем; а када се тога сетим, седнем и плачем.

4) Рекао је ава Макарије:

- Пролазећи једанпут пустињом, наиђем на лобању некога мртваца бачену на земљу, па када је померих палмовим штапом, лобања поче да ми говори. Ја јој рекох:

- Ко си ти?

Одговори ми лобања:

-Ја сам првосвештеник идола и идолопоклоника који су били на овоме месту; а ти си Макарије духоносац; када се ти смилујеш онима који се налазе у паклу и када се помолиш за њих, мало се утеше.

Старац му вели:

- У чему је утеха, а у чему је казна?

Рече он:

- Колико је удаљено небо од земље, толика је и ватра испод нас, док стојимо усред ватре од ногу до главе; и не може се нико видети лицем у лице, већ је лице свакога заклоњено леђима другога. А када се ти молиш за нас, тада се мало види лице другога. У томе је утеха.

Заплакавши, старац рече:

-Тешко дану у који се роди човек ако је у томе утеха од казне!

Упита га старац:

- Има ли друге веће муке?

Рече му лобања:

- Ми смо бар мало поштеђени јер нисмо знали за Бога; док они који су сазнали за Бога, па су Га се одрекли, они су испод нас.

И узевши лобању, старац је закопа.

5) Причали су како се ава Макарије Египатски једном из Скита успињао ка Нитријској гори; и тек што се приближио одређеноме месту, рече своме ученику:

- Пођи напред!

Пошто монах пође напред, сретне неког идолопоклоничког свештеника, па повиче на њега, говорећи:

-Хеј, хеј, демоне, куда трчиш?

А овај се окрете, зададе му ране и остави га полумртвог, па узевши штап, побегне. Али тек што је мало одмакао, сусрете га ава Макарије како трчи, па му рече:

- Да се спасеш, да се спасеш, трудољупче!

А овај, зачуђен, приђе старцу и упита га:

-Шта си добро видео на мени, па ме поздрављаш?

Старац му вели:

- Видео сам те како се трудиш, а не знам да се трудиш узалуд.

А он рече:

- Ја сам дирнут твојим поздравом и схватио сам да си на Божјој страни. А онај други, зли монах, који ме је сусрео, грдио ме је и ја сам му задао смртне ране.

И старац се досети да је то његов ученик. А идолопоклонички свештеник, држећи га за ноге, рече:

- Нећу те пустити док ме не учиниш монахом!

Па дођу горе где бејаше монах, те га подигну и понесу у цркву на гори. А монаси, када угледаше свештеника са њим, зачудише се веома, па га учинише монахом. И многи од идолопоклоника због њега постадоше хришћани. Говорио је, дакле, ава Макарије:

-Зла реч и добре људе чини злима, а добра реч и зле људе чини добрима.

6) Причали су како се у келију аве Макарија, када није био присутан, беше увукао некакав разбојник. А када се ава врати, набаса на разбојника који управо беше товарио камилу његовим стварима. И он, ушавши у келију, стаде узимати ствари и товарити камилу заједно са њим. Па када је натоварише, почне разбојник да удара камилу да би устала, али она не устајаше. Видевши да ова не устаје, ава Макарије уђе у келију и пронађе малу мотику; извади је и стави на камилу, говорећи:

- Брате, ово камила тражи.

Па ударивши је, старац вели:

- Устани!

И она одмах устаде и од његових речи отиде мало напред, па опет седе и не хтеде да устане док не натоварише све ствари; и тада отиде.

Старечник, Нови Сад 2008,
стр. 232–233.

Оче, да те питам...

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА О ФЕНОМЕНУ СУРОГАТ - МАЈКЕ

Какав је став Православне Цркве према феномену *сурогатног мајчинства*?

Када се разматра ова тема, најпре треба нагласити да Црква као брижна Мајка дубоко саосећа са бездетним родитељима и помаже им да упознају радост родитељства молитвом, благосиљајући медицинска средства и захвате који не урушавају достојанство људске личности. Према начелима хришћанске антропологије живот личности почиње од тренутка зачећа. Непорочним зачећем и рођењем од Пресвете Дјеве и Духа Светога, Господ Исус Христос је дошао да преузме, исцели, освешта и учини вечним све људско, осим греха. Биолошко рођење у свету, који је још увек, али не у потпуности под влашћу смрти, представља могућност и претпоставку црквеног рођења за живот вечни у светој Тајни крштења. Хиљаде праведних хришћана, мушкараца и жена, стваралачки садејствујући у Божјој заповести о рађању, схватали су и доживљавали биолошко рађање и стварање потомства кроз призму потенцијалне вечности оних које су доносили на свет. Могућност родитељства, труд и радост рађања и одгајања деце благословени су Божји дар када су претходно обезбеђени и утемељени сигурношћу брака између **једног** мушкарца и **једне** жене. Дете које долази на свет је потенцијални вечни човек, а његова јединственост и непоновљивост у сусретању са другим личностима са којима током живота долази у заједницу љубави и слободе, огледа се, између осталог, и у јединству једне душе и једног тела, који у међусобном прожимању формирају личност. Било би бесмислено тврдити да један човек има *више тела* или да поседује *неколико душа*. Због свега наведеног Црква не прихвата источњачка учења о метампсихози и реинкарнацији.

Феномен *сурогатног мајчинства*, ма колико његови заговорници желели да га прикажу као хумани подухват, представља негирање достојанства личности: на првом месту

детета и мајке, а затим и оца. Однос мајке и детета је јединствен и непоновљив; стога и мајка, као, уосталом, и отац, може бити само једна. Достигнућа пренаталне психологије показују да се између детета и мајке од тренутка зачећа формира чврста психофизичка и духовна веза, веома важна за даљи развој личности. Мајчин и детињи живот, физички, душевни и духовни, од момента зачећа се прожимају. Уз физиолошке процесе кроз које дете добија све хранљиве материје за одржавање биолошког живота, ту је и читава лепеза других процеса кроз које се, већ у топлој материнској утроби, на дете преноси и читав емотивни и душевни свет мајке.

Увођење других личности, осим нежности и љубави оца, у однос између мајке и детета представља опасност за даљи развој личности детета, а често се јављају тешке трауме и код родитељâ, као и код *сурогат-мајки*. Не ретко су ту и други етички и правни проблеми и компликације. Материнство је светиња, дар и благослов који не би требало да у пракси постане *сурогат.* Најпре, треба указати да је у овом чину проблематичан сâм поступак оплођења јајне ћелије без присуства и учешћа родитељâ. Уместо у топлом загрљају благословене брачне љубави то се обавља у хладној лабораторији, а затим се ембрион замрзава. Присталице и заговорници овог подухвата пренебрегавају чињеницу да овакав начин зачећа негативно утиче на личност која се зачиње и рађа. Приликом остваривања намере да се на овај начин дође до деце унижава се и достојанство личности такозване *сурогат-мајке*. *Сурогат-мајка*, често чак и за новац, даје (да ли своје или туђе или пак заједничко?) дете људима који су дали генетски материјал за зачеће и рођење детета. Понижавајуће је и квазихумано уметање економског момента у контекст материнства, са наводном мотивацијом да се помогне материјално угроженим женама. То неодољиво подсећа на продају сопственог тела или појединих његових делова, ради задовољења основних биолошких потреба. Сасвим је сигурно да се и таква мајка, као и свака друга, у току трудноће целим својим бићем веже за дете које носи, што значи да ће приликом одвајања од детета бити засигурно емотивно оштећена, а то ће се неминовно одразити и на дете. Знамо, такође, да је прва особа коју дете препознаје после доласка на свет управо мајка. Сасвим је сигурно да ће тек рођено дете препознати као своју мајку ону која га је девет месеци носила и припремала за долазак на овај свет, а не ону, која је у случају сурогатног материнства, дала генетски материјал.

Детету рођеном од *сурогат-мајке* долазак на свет и заснивање сложених личносних веза са мајком и осталим окружењем представља далеко већу трауму него оном детету које на свет долази природним путем и та траума дубоко ће негативно утицати на дететов даљи живот и развој.

Да бисмо рађали, васпитавали и одгајали здраво потомство и зреле личности, родитељство – и материнство и очинство – треба да се поклапа и биолошки и социјално. Чињеница да у пракси ово тврђење не одговара увек стварности, односно да врло често биолошки родитељи напуштају и запуштају децу, само потврђује да овом идеалу, уз Божју помоћ и подршку друштва, треба сви заједно да стремимо.

Презвитер Игор Игњатов

Брак и породица

Мушкарац и жена,
међусобно сједињени љубављу,
у заједници брака:
Спасавају се рађањем деце,
ако остану у вери и љубави и
у светињи са честитошћу (1Тим. 2, 15).

Одговор Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина др Иринеја на изјаву госпође Зоране Михајловић, потпредседнице Владе Србије.

Зорана Михајловић опет наступила у улози самопостављеног оберпрокурора

Сваком иоле добронамерном човеку, упознатом са чињеницом да сваке године у Србији умре 30.000 људи више него што се роди, апсолутно је неспоран апел Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја, изречен 24. октобра 2017. године на Сајму књига у Београду, тачније на промоцији филма и књиге *Затирање Срба у Босни и Херцеговини у 20. веку*, „да препоручимо нашим матерама да су дужне да рађају децу, по Божјем благослову и дару датом мајкама, да на тај начин останемо у историји".

Чак и те једноставне, најдобронамерније речи Светејшег, утемељене у заповести Божјој: „Рађајте се и множите се и напуните земљу" (Пост. 1, 28), речи које су израз његовог деценијама стицаног духовног искуства које дубоко сагледава нашу националну трагедију, постепено нестајање са лица земље, биле су повод госпођи Зорани Михајловић, потпредседници Владе Србије, да Патријархове речи стави у контекст ратова и страдања. Тиме је госпођа Михајловић потпуно свесно подржала немачку књижевницу Херту Милер, која је само дан раније за ратове у бившој Југославији оптужила српски народ и Српску Православну Цркву.

Мотивација госпође Милер, заснована на историјским комплексима и породичном васпитању, јасна је и неупитна. Верујемо да мотивација наше Тузланке да Патријархове речи о деци и о благослову и радости рађања изврће и ставља у контекст ратних страдања, није политичка, што значи да она не очекује да ће тако себи и политичкој странци којој припада донети гласове на изборима. Пре ће бити да је њена мотивација личне природе, да је запретена негде у њеној подсвести и да јој треба помоћ духовника. Нажалост, брзоплета лакоћа са којом свисока критикује поглавара Српске Православне Цркве може се тумачити и као њена отуђеност од те Цркве, Цркве њених предака. То јесте њено људско и грађанско право, али у том случају она не располаже никаквим критеријумима на основу којих би мериторно могла да процењује садржај и вредност Патријархових порука. Не знамо да ли је тако, но ако јесте, онда би јој уместо помоћи духовника добро дошла и помоћ неког трезвенијег политичара, а по потреби и психолога.

Као убеђена привржениця „европских", можда и „евроатлантских", вредности и стандарда, она је и велики поштовалац људских права, нарочито женских права, иако вероватно не зна да је тим правима извор у хришћанској етици, односно у хришћанском учењу о неприкосновеној вредности и достојанству сваке људске личности. Зна се, међутим, да основно људско право јесте право на живот. Зато питам госпођу министарку: да ли ембрион, нерођено дете, ново људско биће у утроби мајке, има право на живот? И да ли било ко, а поготову родитељи (не апострофирам посебно мајке), има право да одузме било чији живот, у том броју и живот свог нерођеног, али већ постојећег детета? Како то да се за убиство новорођенчета иде на робију, а о убиству потпуно невиног и незаштићеног будућег новорођенчета слободно и некажњиво одлучује само и искључиво жена, како тврди госпођа Михајловић? Где је ту морал, где савест, где душа, где елементарна људскост?

Питање брака и породице, па и питање рађања или абортуса као алтернативе рађању, није превасходно правно, политичко, демографско и социолошко питање него егзистенцијално, етичко и аксиолошко питање. Sapienti sat!

Нови Сад 26. октобар 2017. године.

БОЖИЋНА ПРИЧА

Пре много година, цар Ирод је наредио да се попишу сви становници његовог царства.

У то време, Пресвета Дјева Марија је била трудна и требало је да роди Исуса Христа, Сина Божјег.

Због пописа становништва, морала је и она да пође у град Витлејем. Са њом је ишао и старац Јосиф. У граду је била велика гужва и путници нису могли да нађу место где ће преноћити.

Видевши да су Пресвета Дјева Марија и њен обручник праведни Јосиф у невољи, један млади пастир се сетио да се у близини налази чиста пећина. У ту пећину пастири су понекад затварали овце. Предложио им је да оду тамо и преноће.

Дјева Марија и Јосиф послушаше доброг пастира.

Ноћ је била тиха и мирна. Над пећином су сијале звезде. Једна звезда, међутим, била је већа и сјајнија од свих. Небо се, одједном, отворило и анђели су се спуштали са небеса. Непрекидно су певали и славили Бога. Те вечери, Пресвета Дјева Марија, у витлејемској пећини, родила је Исуса Христа, Сина Божјег

и Спаситеља света. Чим се Христос родио, пећина се испунила божанском светлошћу.

Пастирима који су били у пољу јавише анђели да се родио Исус Христос, Син Божји. Пастири брзо потрчаше ка пећини. У рукама је свако носио свој дар. У пећини угледаше дивну бебу, повијену у пелене и стављену у јасле. Сви су са љубављу гледали у Њу: и бебина мама Дјева Марија, и старац Јосиф, анђели и пастири. И не само они, у бебу су с љубављу гледали и мали бели коњић, кравица, неколико овчица и јагањаца и разни младунци који су се те вечери затекли у близини пећине.

Цела пећина је мирисала на чисту сламу. Пастири су прилазили беби и даривали је поклонима. Неко је донео шал, неко фрулицу, неко цвет...

Пастири су донели дрва и наложили ватру,

да би у пећини било топло. Сви су у срцима осећали љубав и радост. Они су својим очима видели Божјег Сина који се ради нас људи родио као човек.

- Како је лепа ова беба, - прошапута мали пастир.

Пастири тад отидоше, а убрзо пред пећину дођоше тројица мудраца. Они су данима пратили необичну звезду која се лагано кретала. Према њиховим књигама, та звезда је најављивала рођење Цара над царевима. Мудраци уђоше у пећину и занемеше од чуда.

Из школске клупе

Угледаше бебу у јаслама. Највећи од свих царева родио се у пећини, далеко од сваког дворца и богатства. Повијен у пелене био је попут свих беба на свету. Богомладенац их је гледао благо. Сви су осећали да та беба у себи носи мудрост и љубав какву још на овом свету нико није видео. Они су му се поклонили до земље као Цару и Богу и даривали га златом, тамјаном и измирном. Над пећином су летели анђели, гледали су Богомладенца и певали радосне песме. Знали су да је тај мали човек који лежи у јаслама уствари Божји Син. Он, Који је заједно са Богом Оцем и Светим Духом створио цео свет, родио се и као човек, ради спасења људи и целе природе.

Вероучитељица Љиљана Перишић-Бурсаћ

Витлејеме, славни граде

Витлејеме, славни граде од Бога,
највећи си ти од града свакога.
Јер у теби родио се Војвода,
Исус драги Давидова порода.
Марија га чиста Дјева породи
и у јасле Она Њега положи.
Достојно се Она Њему поклања
и весељем свога срца поздравља.
Ти си Нада превелика свег света,
народ Тебе од давнина већ чека.
Мада лежиш у јаслама на слами,
Ти царујеш на небес'ма над нами.

Епископ славонски Јован одржао предавање у Новом Саду

Његово Преосвештенство Епископ пакрачко-славонски господин Јован одржао је, 9. октобра 2017. године, предавање у просторијама Јеврејске општине Нови Сад, на тему: „Косово и Метохија и повратак на Гору Храма: Балканска епика и државност Израела".

У свом излагању, владика Јован је истакао да је Косово и Метохија главна тема балканске епске поезије, као и српске епске поезије. *Култура сећања има смисла онолико колико ствара будућност, а будућност коју је стварала епска поезија било је нешто што се у поезији називало освета Косова. Освета Косова значи повратак на Косово, значи повратак на заветну земљу, повратак Завету, повратак оном месту где је један народ формулисао своје историјско биће*, поручио је епископ Јован.

Његово Преосвештенство Епископ славонски господин Јован је магистарске студије из јеврејске културе похађао у Спомен-установи „Јад Вашем" и на Јеврејском универзитету у Јерусалиму. Године 2007. учествовао је у припреми и реализацији конференције *Косовски проблем* на БЕСА центру за стратешка истраживања у Јерусалиму, а у Израелу је боравио и као члан државне делегације СР Југославије, јануара 2001. године, и том приликом сведочио о Косову и Метохији.

У предавању, владика Јован је изнео занимљиве податке и поделио са присутнима чињенице које су мање познате и доступне широј јавности.

По завршеном предавању, господин Горан Леви, председник Јеврејске општине у Новом Саду, захвалио је епископу Јовану на гостовању, динамичном и интересантном излагању, и уручио му пригодан дар.

Епископ бачки Иринеј примио амбасадора Кипра

Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки господин др Иринеј примио је 10. октобра 2017. године, у посету амбасадора Републике Кипра у Београду, Његову Екселенцију Константина Илијадиса.

У Владичанском двору у Новом Саду, пријатељски сусрет епископа Иринеја и амбасадора Илијадиса протекао је у срдачној атмосфери, у разговору у којем је наглашено јединство у вери и заједничко историјско искуство православних становника Србије и Кипра.

Епископу бачком Иринеју уручена награда Сомборске гимназије

На свечаној академији поводом Дана школе, 16. октобра 2017. године, у Гимназији *Вељко Петровић* у Сомбору, Његовом Преосвештенству Епископу бачком г. др Иринеју, уручена је награда „Истакнути пријатељ школе", која се додељује значајним личностима које су својим узвишеним деловањем допринели подизању угледа Школе.

Актуелности

Епископ бачки Иринеј је похађао сомборску гимназију у периоду од 1961. до 1965. године.

У кратком обраћању, епископ Иринеј је срдачно захвалио на указаној части и подсетио све присутне на значај Гимназије у његовом животу, као и на њен немерљив значај у образовању многих младих нараштаја који су се школовали у њој.

Три века Алмашког краја

Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј присуствовао је 17. октобра 2017. године свечаној академији под називом *Три века Алмашког краја*.

Академија је одржана у свечаној дворани Гимназије *Јован Јовановић Змај*, у оквиру манифестације којом се обележава јубилеј три стотине година (1717–2017) од доласка становника села Алмаш у Петроварадински шанац и формирање Алмашког краја. На свечаности, присутнима су се обратили градоначелник Новог Сада, Милош Вучевић, директор Гимназије *Јован Јовановић Змај*, др Радивој Стојковић, и директор Фондације *Нови Сад 2021*, Немања Миленковић.

Током програма свечане академије, говорници су се у својим обраћањима осврнули на настанак Алмашког краја, Алмашке цркве и на историју тог дела града.

Честитам целом Новом Саду, свима нама, а посебно житељима Алмашког краја, који је био, јесте и биће језгро Новог Сада, на свој начин, у центру, са предивним Алмашким храмом Света Три Јерарха, који служи на понос овоме граду. Нека Бог благослови све, посебно наше Алмашане, и нека Бог дâ да и убудуће обележавамо све значајне датуме из историје нашег града, наше отаџбине и читавог нашег народа, рекао је владика Иринеј у свом обраћању.

Градоначелник Новог Сада господин Милош Вучевић је истакао да се овом свечаношћу обележава три стотине година почетка куцања срца Новог Сада у Алмашком крају. *Ми смо припремали конкретне ствари за Алмашки крај, пре свега кроз пројекат Европске престонице културе. Задатак нам је, између осталог, да срце овог града јаче куца, сви знамо и где је душа нашег града, а душа Новог Сада јесте Алмашки крај*, нагласио је господин Вучевић.

Директор Гимназије, др Радивоје Стојковић, казао је да су Срби на овим просторима већ почетком 18. века имали школу, прву Гимназију и Висарионов колегијум – прву високу школу у Срба. *У тим школама Срби образују и девојке, тако да већ у првој половини 18. века имамо ученице које завршавају Висарионову гимназију, што баца једно потпуно ново светло на наш народ,* навео је господин Стојковић.

Немања Миленковић, директор Фондације *Нови Сад 2021*, нагласио је да је *све ново заборављено старо, али да не смемо да заборављамо овакве догађаје, а посебно не смемо заборавити Алмашки крај*.

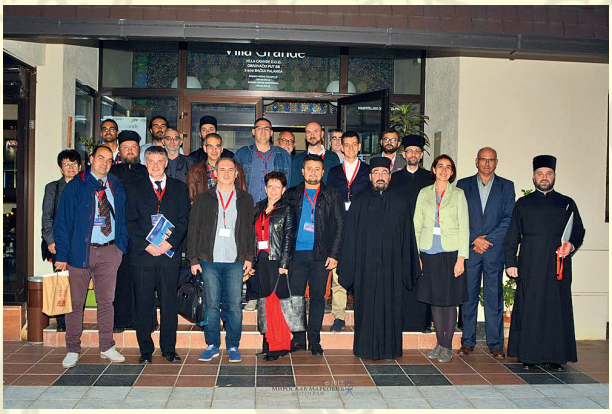
У програму је учествовао хор Алмашке цркве *Свети Стефан Дечански,* хор Гимназије *Јован Јовановић Змај* и КУД *Вила*, док су новосадски глумци дочарали на сцени епоху и дух времена у којем је настао Алмашки крај.

Поводом великог јубилеја, 11. децембра ове године, отворена је у Архиву Града Новог Сада и изложба *Три века Алмашког краја* коју је приредио Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада у сарадњи са Историјским архивом Града Новог Сада, удружењем грађана *Алмашани*, Основном школом *Иван Гундулић* и Департманом за архитектуру и урбанизам на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду.

Алмашки крај је један од најстаријих делова Новог Сада и захвата већи део Подбаре. Цело село Алмаш преселило се 1717. године у Петроварадински шанац и тако је оформљен Нови Сад. Назив Алмашки крај, промењен је после 1918. године, у назив Подбара.

У Бачкој Паланци одржан научни скуп: Епископи Епархије бачке – Епархија бачка кроз векове

У суботу 21. октобра 2017. године у Вили *Гранде* у Бачкој Паланци, одржан је научни скуп ***Епископи Епархије бачке – Епархија бачка кроз векове***. Научни скуп је одржан благословом Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина др Иринеја, а организовали су га Православна Епархија бачка – Црквена општина Бачка Паланка и Друштво наставника историје Бачке Паланке. Скуп је започео светом Литургијом у храму Покрова Пресвете Богородице, коју је служио протонамесник Миодраг Шипка, архијерејски намесник суботички, уз саслужење протонамесника Бране Миловца, архијерејског намесника бачкопаланачког, ђаконâ Мирослава Николића и Србољуба Срдића. После заамвоне молитве, одржан је помен уснулим епископима бачким. На светој Литургији је певао црквени хор „Свети Јован Крститељ“, којим је дириговала Снежана Жујић.

Научни скуп је отворио протонамесник Бране Миловац, који је у име Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина Иринеја, поздравио све учеснике скупа. Присутне је у име Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, поздравио господин Мирослав Илић, помоћник покрајинског секретара, задужен за односе са верским заједницама. Господин Илић је нагласио двоструко задовољство, прво као представника Покрајинске владе, а друго као учесника у раду скупа. У име локалне самоуправе и председника Општине Бачка Паланка, успех у раду научног скупа пожелео је заменик председника, господин Александар Борковић. На овом научном скупу резултате својих истраживања представили су познати стручњаци из области историје, теологије, историје културе и уметности, архивистике и сродних научних дисциплина, са Филозофског факултета у Новом Саду, Института за новију историју Србије из Београда, Архива Војводине, Музеја Војводине, Музеја града Новог Сада и Народне библиотеке Србије, као и други истраживачи из Новог Сада, Београда, Суботице, Равног Села и Бачке Паланке. Научни скуп се одвијао у три тематска дела: у првом је представљено седам научних радова који су се бавили биографијом епископа Иринеја Ћирића; у другом су обрађене биографије епископа бачких Висариона Павловића, Платона Атанацковића, Митрофана Шевића и Никанора Иличића; у трећем су учесници представили осам научних радова који обухватају различите теме из историје, историје културе, црквеног појања и архивистике, везане за личности епископâ и историје Епархије бачке. Учесници су усвојили закључак у коме је истакнуто да је важност овога скупа изузетно драгоцена. Радови који су представљени на научном скупу представљају основу за почетак изучавања ове теме и сродних њој, а историјска грађа која постоји представља изазов за истраживаче и научне раднике. Скуп је затворио др Предраг М. Вајагић, председник Друштва наставника историје Бачке Паланке, који је изразио задовољство резултатима рада. Он је најавио публиковање Зборника радова са научног скупа за крај године, као и наду да ће овај скуп бити један у низу који ће се организовати на ову тему. На крају свог обраћања, он је захвалио православној Епархији бачкој, Управи за сарадњу са Црквама и верским заједницама Министарства правде Републике Србије, Влади АП Војводине и Општинској управи Бачке Паланке, које су помогле одржавање научног скупа.

Духовна радост у Горњем Ковиљу

У Недељу 22. по Педесетници, 23. октобра / 5. новембра 2017. године, на спомен Светог апостола Јакова, брата Господњег по телу и првог епископа јерусалимског, у Световазнесенском храму у Горњем Ковиљу, Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бач-

Актуелности

ки господин др Иринеј служио је свету Литургију, уз саслужење Његовог Преосвештенства Епископа умировљеног милешевског господина Филарета, свештенства и монаштва Епархије бачке, као и клирикâ из других Епархија.

После прочитаног Јеванђеља, владика Иринеј се обратио присутнима, тумачећи еванђелско зачало о богаташу и убогом Лазару (Лук. 16, 19–31). Владика је, у надахнутој беседи, између осталог поручио да богатство сâмо по себи није лоше, уколико га човек користи на спасење своје душе помажући потребите, а посебно је истакао тешку ситуацију у којој се налазе хришћани широм света, који немају средстава ни за основне животне потребе.

У току свете Литургије у презвитерски чин рукоположен је новосадски ђакон Вељко Васиљев. После заамвоне молитве епископи су освештали крст који је потом подигнут на олтарску апсиду Световазнесенског храма.

После литургијског славља, духовна радост настављена је уз културно-уметнички програм фолклорног ансамбла „Лаза Костић" из Ковиља.

Научни скуп о Његошу

У свечаној дворани Матице српске, у Новом Саду, половином новембра ове године, одржан је научни скуп на тему „Књиге о Његошу". Свечаном отварању научног скупа 13. новембра присуствовао је Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки господин др Иринеј и пригодним речима поздравио учеснике научног скупа пожелевши им срећан и плодотворан рад.

Владика Иринеј је у свом обраћању пожелео добре духовне плодове научног скупа – *на општу ползу, а на побједу и одољеније над новом, антињегошевском његошологијом у његовој постојбини. Није случајност то што су књиге о Његошу писали они најбољи и најдубљи, од владике Николаја до Иве Андрића, од Исидоре Секулић до Анице Савић-Ребац, и других. Не сматрам случајношћу ни то што ће, овде, о тим књигама говорити они који о њима имају шта да кажу и на најубедљивији начин умеју то да кажу. Овом одабраном скупу, у години једног од многих јубилеја везаних за Његоша и његово стваралаштво, желим пун успех*, казао је Епископ бачки.

Овај скуп организовао је Његошев одбор Матице српске, са жељом да подсети на велики значај 1847. године за српску духовност, језик, књижевност и културу. Те године, наиме, изишло је из штампе прво издање *Горског вијенца*, али је штампан и Вуков превод Новог Завета; изишле су Песме Бранка Радичевића, а Ђура Даничић је објавио *Рат за српски језик и правопис*.

То је први скуп на којем је пажња усмерена на дела духовникâ, писаца, историчарâ књижевности и других научника који су изучавали Његоша као песника, владику и владара. За анализу и разматрање одабране су књиге о Његошу које су написали владика Николај Велимировић, Иво Андрић, Милосав Бабовић, Едвард Денис Гој, Јован Деретић, Мило Ломпар, Мишел Обен, Бранислав Петронијевић, Миодраг Поповић, Павле Поповић, Аница Савић-Ребац, Исидора Секулић, Слободан Томовић, Мирон Флашар и Алојз Шмаус.

На свечаном отварању у Матици српској, на дан Његошевог рођења, поред владике Иринеја, присутне су поздравили професор др Драган Станић, председник Матице српске, и академик Миро Вуксановић, уредник Његошевог зборника Матице српске.

Професор др Драган Станић је навео да је добро позната чињеница да су први критички написи о Његошу настали управо у Летопису Матице српске. *Његош је највећа тема не само српске књижевности него и Матице српске, као најстарије српске културне установе. Искрено се надамо да више никад нећемо бити у прилици да бранимо Његоша од оних који би да га гурну у заборав. Српска књижевност и култура не могу се одвојити од Његоша*, поручио је председник Матице српске.

Своје радове о Његошу изложили су про-

фесор др Јован Делић, академик Радомир Ивановић, професор др Микоња Кнежевић, професор др Радојка Вукчевић, др Душко Бабић, професор др Ненад Николић, професор др Мило Ломпар, професор др Љиљана Пешикан-Љуштановић и други стручњаци из ове области. Током трајања скупа, емитована је електронска презентација о Његошу, коју је припремила информатичарка Библиотеке Матице српске Оливера Михајловић, по упутствима академика Мира Вуксановића.

Ово је други по реду научни скуп „Књиге о Његошу". Његошев одбор је, 2007. године, одлучио да, сваке треће године, приређује научни скуп и да покрене *Његошев зборник Матице српске*. Први научни скуп „Дело Петра Другог Петровића Његоша", одржан је 2009. године. Подсећамо да је, низом програма, 2013. године, обележена двестота годишњица од Његошевог рођења.

Епископ Иринеј учествовао у раду округлог стола о Косову и Метохији

Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки господин др Иринеј учествовао је, у петак 17. новембра 2017. године, у свечаном отварању и раду округлог стола на тему: „Косово и Метохија – јуче, данас, сутра". Присутнима у свечаној дворани Матице српске владика Иринеј је рекао да су Косово и Метохија наша трајна тема и да она није питање само географије, политике, међународних односа и томе слично.

То је наша трајна тема. Као млад монах, своје прво место службовања имао сам у Метохији и од тада па до данас то је и једна од централних тема мога сопственог живота. Питање Косова и Метохије, суштинско питање, треба посматрати са надом на Бога и будућност, казао је епископ Иринеј. Владика Иринеј је додао да наша стварна, а не самозвана елита треба постепено да враћа у употребу, паралелно са називом Косово и Метохија, и израз „Стара Србија".

Ми, ако имамо неке велике и моћне силе које сматрају да заувек треба отргнути Косово и Метохију или Стару Србију од Србије и српског народа, имамо истовремено исто тако велике силе које имају огроман утицај и без којих се не може донети ниједна одлука те врсте, а то су Русија и Кина. И ми у тим условима, на позив неких дефетиста међу нама, треба да кажемо: Изволитем пријатељи Албанци, Шиптари, Арнаути, како год, узмите Косово и Метохију на поклон! Ко нам даје право на то? Ако бисмо то урадили, то не би био само добровољни, трајно самоубиствени губитак Косова и Метохије него губитак Србије и Српства као целине. Постали бисмо, уместо Срба, нека врста модерних курдских номада по Европи, поручио је Епископ бачки у Матици српској.

Професор др Драган Станић, председник Матице српске, истакао је да се унутрашњи српско-српски дијалог води у Матици српској откако је установа формирана 1826. године. *Последњих деценија, нарочито година, у Матици српској је објављен велики број научних, философских, религијских текстова који су захватили у то културолошко бесцен-благо какво је стварано на Косову и Метохији*, навео је професор др Драган Станић, оценивши да је овај скуп за Матицу српску не само некаква обавеза него трајна преокупација која неће престати ни у будућности.

Учесницима округлог стола обратио се и господин Марко Ђурић, директор Канцеларије за Косово и Метохију при Влади Републике Србије: *Верујем и знам да у српском народу има мудрости, снаге и одлучности да се Косовом и Метохијом бавимо на одговоран и успешан начин, како земља нашег заједничког искона и заслужује*, казао је Ђурић.

У раду округлог стола у Матици српској учествовало је двадесет шест стручњака који су исказали свој лични став о посебности Косова и Метохије и указали на значај очувања културног наслеђа.

Први округли сто у оквиру свесрпског дијалога о Косову и Метохији одржан је 31.

Актуелности

октобра у Палати *Србија*, када је о тој теми дискутовало четрдесет професора правних факултета. У наставку унутрашњег дијалога, о могућим решењима тог питања, мишљења су, 13. новембра ове године, изнели и представници двадесет два института друштвених наука и више од педесет научноистраживачких радника.

Празник Светог великомученика Димитрија у Саборном храму у Новом Саду

На празник Светог великомученика Димитрија, 26. октобра / 8. новембра 2017. године, свету Литургију у Саборном храму у Новом Саду служио је Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки господин Иринеј уз саслужење, архимандрита Исихија, јеромонаха Харитона, протопрезвитера-ставрофора Миливоја Мијатова, архијерејског намесника новосадског првог, протонамесника Бранислава Мркића, архијерејског намесника новосадског другог, презвитера Александра Игњатова, пароха при Светосавском храму у Новом Саду, братства Саборног храма, као и новосадских ђакона.

У својој беседи владика Иринеј је поред осталог истакао: *Данас славимо светог великомученика Димитрија Солунског, мироточивог, чудотворца, као и литургијски спомен на догађај који се десио у граду Цариграду, када се народ због страха од снажног земљотреса усрдно молио Господу Исусу Христу, Пресветој Богородици и светом великомученику Димитрију да их избаве од невоље. Вођен љубављу према Спаситељу света иако војник, ратник, и то не обичан, него високи официр, он постаје светитељ Цркве Христове. Сви смо призвани да својим животима и свим својим бићем сведочимо радосну благовест и поруку Спаситеља света, Господа нашег Исуса Христа.*

Током Литургије епископ бачки г. др Иринеј је у чин презвитера рукоположио Бојана Ђурђевића, парохијског ђакона при Светосавском храму у Новом Саду.

Прослављена слава Новог Сада – Ђурђиц

Нови Сад, престони град Епархије бачке, 3/16. новембра 2017. године, свечано је прославио своју славу – празник Обновљења храма Светог великомученика Георгија – Ђурђиц.

На сам дан празника, Митрополит загребачко-љубљански господин др Порфирије је началствовао светом архијерејском Литургијом у Светогеоргијевском храму, уз саслужење Епископа бачког господина др Иринеја, архимандрита Исихија, настојатеља манастира Ковиља, свештенства из целе Епархије, градских клирика и верног народа Божјег.

Литургији су присуствовали: градоначелник Новог Сада господин Милош Вучевић са сарадницима, представници Команде Прве бригаде Копнене војске у Новом Саду и представници јавног и културног живота Града.

После прочитаног јеванђелског одељка, архипастирском беседом присутнима се обратио митрополит Порфирије поучавајући о значају светих мученика – исповедника истините вере. *Светитељи Божји су наши заступници пред Господом. Они треба да буду ти на које се угледамо и чијим се животима поучавамо. Свети Георгије је и молитвеник за нас и његов живот је нама пример за углед. И данас, када славимо светог Георгија, нека би Господ дао да његове молитве буду, у све дане живота нашега, са нама*, рекао је, између осталог, Митрополит загребачко-љубљански господин др Порфирије.

У току свете Литургије Епископ бачки господин др Иринеј је у чин ђакона рукоположио катихету Ивана Васиљевића, а катихету Бранка Бандобранског је рукопроизвео у чин ипођакона.

После отпуста епископ Иринеј је доделио архијерејске грамате грађанима Новог Сада и јавним установама, који су показали спремност да својом љубављу и ревношћу помогну светој Цркви. Архијерејске грамате су добили: Матица српска, професор др Драган Станић, председник Матице српске, Галерија Матице српске, др Тијана Палковљевић Бугарски, управница Галерије Матице српске, Покрајински завод за заштиту споменика културе, Зоран Вапа, директор Покрајинског завода за заштиту споменика културе, хор новосадског Саборног храма *Свети Георгије* и др Богдан Ђаковић, диригент хора *Свети Георгије*.

У просторијама Црквене општине новосадске, љубављу и пажњом црквеноопштинске управе, припремљено је послужење за епископе, градске оце, добитнике грамата, као и за остале госте.

Митрополит Порфирије је освештао славски колач и жито. Славска свечаност је, потом, настављена у Градској кући, благосиљањем славских дарова, уз присуство чланова Градског већа, представника Војске, свештенства Епархије бачке, представника традиционалних Цркава и верских заједница, као и многобројних званица из јавног живота Града. Чин благосиљања колача и кољива извршио је Митрополит загребачко-љубљански, уз саслужење протопрезвитера-ставрофора Миливоја Мијатова, архијерејског намесника новосадског првог, и ђакона Александра Билића.

Свети Георгије је духовни покровитељ, заступник и заштитник пред Богом свих житеља Новог Сада, али и многих људи широм света који му се с молитвом и скрушеношћу обраћају за помоћ, и то не само оних који су православне вере него и свих људи који чезну за Богом, рекао је митрополит Порфирије у својој беседи, честитајући градску славу градоначелнику господину Милошу Вучевићу и свим грађанима Новога Сада.

Градоначелник господин Вучевић је истакао да обележавање овог великог празника – Обновљења храма светог великомученика Георгија – показује шта је заиста Нови Сад и ко су Новосађани. *Учинимо сви макар мало напора да покажемо љубав према ближњима, да заборавимо на гордост, сујету и самољубље, и ствари ће ићи и брже и боље*, нагласио је господин Вучевић.

У радости и свечарском расположењу прослава славе Новог Сада настављена је у вечерњим часовима свечаном академијом под сводовима Српског народног позоришта, а у организацији православне Црквене општине новосадске.

Овогодишња академија била је посвећена обележавању стопедесетогодишњице од упокојења епископа бачког Платона Атанацковића, једног од најзначајнијих епископâ Епархије бачке. На академији је наступио хор Црквене општине сомборске *Свети цар Константин и царица Јелена* из Сомбора, под уметничким вођењем Милана Радишића.

Присутнима се обратио Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки господин др Иринеј, председник Скупштине града Новог Сада Здравко Јелушић, као и господин Петар Ђурђев, директор Архива Града, који је говорио о животу владике Платона.

Одабрану беседу епископа Платона читао је ђакон Иван Васиљевић.

Добротворни концерт представника традиционалних Цркава и верских заједница

Господ је хвала моја и песма; Он ми поста Спаситељ (Пс. 117, 14).

Као и претходних једанаест година, следујући Спаситељевим речима да љубимо једни друге као што Он нас љуби (Јов. 15, 12), Српска православна Црквена општина новосадска је у сарадњи са Јеврејском општином, Римокатоличком жупном Црквом *Име Маријино*, Словачком евангеличком Црквом, Реформатском хришћанском Црквом и Исламском заједницом Србије, у Студију *М*, 19. новембра 2017. године, одржала дванаести добротворни концерт представника традиционалних Цркава и верских заједница.

Актуелности

Као и сви концерти одржани претходних година, и овај је имао филантропску, добротворну намену. Сав прикупљени приход, остварен кроз прилоге учесника и посетилаца, биће употребљен за лечење зависника у заједници *Земља живих*.

Скуп је, по благослову Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја, отворио архијерејски намесник новосадски први, протопрезвитер-ставрофор Миливој Мијатов. Он је, вођен богољубљем и човекољубљем које је и окупило све присутне, поздравио извођаче и публику.

После наступа свих извођача, присутнима се обратио и сарадник заједнице *Земља живих*, Андреја Јовановић, који је укратко подсетио присутне о мисији и успесима ове заједнице и уједно захвалио на прилозима који су овим добротворним концертом остварени.

Нека наша заједничка песма буде таква да пригрлимо и јасније видимо и чујемо једни друге, да бисмо сви заједно непрестано певали Господу у животима својим, докле јесмо и докле постојимо (Пс. 103, 33), да бисмо тако, песмом и славопојима Творцу, преображавали себе и сву творевину Његову.

Слава манастира Светих Архангела у Ковиљу

У уторак, 8/21. новембра 2017. године, у манастиру Ковиљу прослављен је Сабор светог архангела Божјег Михаила и свих бестелесних сила. Свету Литургију је служио високопреосвештени Митрополит загребачко-љубљански господин др Порфирије, уз саслужење Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја, свештеномонаха и свештеника Епархије бачке, као и гостију из Словачке: презвитерâ Петра Суроке и Мирослава Губе.

По прочитаном Јеванђељу митрополит Порфирије се присутнима обратио поуком о анђелима Божјим.

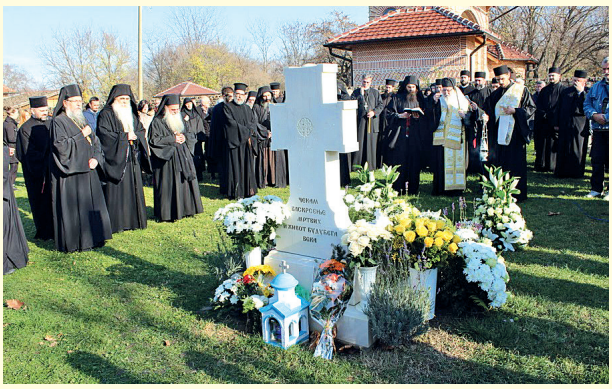
У току божанствене Литургије ђакон Срђан Јанковић из Жабља рукоположен је у презвитерски чин, а катихета Живко Раиновић из Чуруга у чин ђакона.

По завршетку Литургије, Епископ бачки г. др Иринеј је честитао братству манастира у Ковиљу и свим свечарима славу и поучио присутне о значају празника. *Желим да свети Архангели и свети анђели Божји све нас покривају својом непрекидном молитвом пред Богом и да нам дарују, благодаћу заједничкога Господа, јер и они су чланови Цркве као и ми, да будемо небески људи, а земаљски анђели*, казао је, између осталог, епископ Иринеј.

Годишњи парастос блаженопочившем епископу јегарском Јерониму

У Светоархангелском манастиру у Ковиљу, у суботу 12/25. новембра 2017. године, служен је годишњи парастос блаженопочившем епископу јегарском Јерониму.

Свету Литургију и парастос служио је Његово Преосвештенство Епископ врањски господин Пахомије, а саслуживали су преосвећена господа епископи бачки Иринеј, крушевачки Давид и умировљени епископ милешевски Филарет, као и архимандрит Исихије, настојатељ ковиљског манастира, свештенство и ђакони Епархије бачке. Епископ крушевачки Давид се присутнима обратио речима поуке и између осталог истакао:

Господ нас не оставља неупућене и необавештене већ нам даје наду неугасиву, због чега ми искрсавамо као победници над смрћу. Наша смрт је Христова и животворна. Долази час када ће сви који су у гробовима изићи; они који су чинили добра, у васкрсење живота, а који су чинили зла, у васкрсење суда (Јов. 5, 29). *Господ непрестано снижава ниво сила да нас не би преплашио већ да бисмо отворених срца и бића осетили струјање Његове доброте. Господ је овде жељен и очекиван и радост је велика чак и када се говори о свеизјелици људи – смрти.*

После парастоса, на гробу епископа Јеронима, умировљени епископ милешевски Филарет служио је мали помен.

Научни скуп о Карловачкој митрополији

Научни скуп на тему „Богословље и духовни живот Карловачке митрополије" отворен је у понедељак, 11. децембра 2017. године, у свечаној дворани Матице српске. Учеснике скупа су поздравили Његово Преосвештенство Епископ бачки господин др Иринеј, протопрезвитер-ставрофор др Владимир Вукашиновић, професор на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, и професор др Драган Станић, председник Матице српске.

Обраћајући се учесницима скупа, владика Иринеј је казао да је веома актуелно и отрежњујуће учити се данас од заслужних људи који су обележили доба Карловачке митрополије. Навео је примере Јована Рајића и владике Иринеја Ћирића. *Као што знамо, за неког ко је образован каже се да је учен као Рајић, а друга слична фигура је лик мога великог претходника владике Иринеја Ћирића. Ко њему може оспорити истинску, православну духовност? Ко може оспорити да је био изузетно велики подвижник, аскет, човек молитве, бдења, интелектуалац, борац за свој народ? Да није било Карловачке митрополије,* истакао је владика Иринеј, *данас не бисмо имали шта да славимо. Не би било Срба овде, били би само бивши Срби. Не би било ових Епархија које данас имамо, не би било ни Матице српске. Све је то историјска заслуга Карловачке митрополије, која је морала, силом историјских околности, да буде de facto аутокефална у односу на Пећку Патријаршију, док ова није укинута, али духовно она је увек била интегрални део Пећке Патријаршије,* поручио је владика Иринеј.

Отац Владимир Вукашиновић је заблагодарио Епископу бачком господину др Иринеју, захваљујући којем је ово сабрање уприличено. *Владика Иринеј, драги и поштовани старији колега за катедром богословља и духовни родитељ пред престолом Божјим, који достојно седи у трону патрона и оснивача прве српске Високе школе, Колегијума Висариона Павловића, подржао је иницијативу и активно се укључио у организацију и реализацију овога скупа. То нам, по ко зна који пут, показује да исти дух бриге и старања за српско богословско образовање и активну улогу Цркве у друштву краси како епископа Висариона тако и његовог наследника на свештеном трону Епископа бачких,* казао је протопрезвитер-ставрофор Владимир Вукашиновић.

Наглашавајући да онолико колико ми успевамо да осветлимо све оне процесе кроз које је српски народ прошао после Велике сеобе, председник Матице српске је оценио да утолико можемо стећи поуздана сазнања као темељ за неке процесе кроз које данас пролазимо. *Карловачка митрополија је као институција омогућила опстанак српског народа на овим просторима. Она се јавља као својеврсни супституит државе која је нестала и ту је Црква преузела много тога што није њена, иначе, примарна функција, али је урадила ствари због којих је она апсолутно темељ на којем српски народ може да опстане,* истакао је професор др Драган Станић.

У раду скупа учествовали су: др Предраг Пузовић, др Игор Борозан, др Мирослава Костић, др Ненад Милошевић, др Маја Анђелковић, др Зоран Крстић, др Драган Ашковић, др Србољуб Убипариповић, др Владислав Пузовић, др Александар Ђаковац, др Драган Каран, др Ана Рашковић, Петар Николић и Никола Лукић, а присуствовао је и прећашњи епископ нишки господин др Јован (Пурић).

Упокој, Господе!

Протопрезвитер Млађен Јовић (1956–2017)

„Блажени су они које си изабрао и примио, Господе!" (Пс. 65, 5).

Блаженопочивши протопрезвитер Млађен Јовић рођен је на празник светог и богоносног Павла Исповедника, 6/19. новембра 1956. године, у Пушковцу (општина Лопаре), у Босни, од благочестивих родитеља, оца Жарка и мајке Душанке (рођене Остојић). По завршетку основне школе у родном месту, уписује се у петоразредну Богословију Света Три Јерарха у манастиру Крки, коју је завршио 1976. године са одличним успехом. Потом одлази на редовно служење војног рока у Ријеку и Загреб, а по доласку из војске ступа у брак са својом изабраницом Даницом (рођ. Јекић). За ђакона је рукоположен на Благовести, 1979. године, у загребачком саборном храму Преображења Господњег, а за презвитера, 10. априла исте године, руком блаженопочившег митрополита загребачко--љубљанског Јована (Павловића). Свештенослужитељску и пастирску службу започео је као парох при саборном храму Преображења Господњег у Загребу. На празник Светог Саве Освећеног, 5/18. децембра 1996. године, митрополит загребачко-љубљански Јован, одликовао га је достојанством протонамесника.

Блаженопочивши прота Млађен је био носилац ордена Светог Саве трећег степена, којим га је, на предлог митрополита загребачко-љубљанског Јована, 1991. године, одликовао Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве, за велику љубав према светој Цркви, посебно пројављеној у врлинском пастирском служењу на подручју Митрополије загребачко-љубљанске.

Велика и болна ратна збивања која су деведесетих година потресала наше крајеве натерала су проту Млађена да са породицом напусти Загреб и да, по неисказаном Божјем промислу, своје пастирско деловање настави у Епархији бачкој. Службовао је као парох у Сомбору, Србобрану, Сенти, Ветернику и Надаљу. Приликом прославе Патрона Епархије бачке у Апатину, 19. септембра 2009. године, одликован је протопрезвитерским чином.

Упокојио се у Господу 10. августа 2017. године, у Клиничком центру Војводине у Новом Саду. Наредног дана, после свете Литургије и опела, у храму Преподобног Симеона Мироточивог у Ветернику, сахрањен је на ветерничком гробљу. Иза себе је оставио супругу Даницу, ћерку Душицу и сина Дејана.

Вечан Ти спомен, достојни блаженства, прото Млађене!

Презвитер Даниел Кобиљски

Презвитер Веселько Марић (1948–2017)

У смирај дана, 16. новембра 2017. године, после дуге и тешке болести предао је душу своју Господу богољубиви презвитер Веселько Марић, бивши парох пачирски.

Светлост дана угледао је 15. новембра 1948. године, у дому оца Душана и мајке Загорке у Крушевом Брду, у Босни. Одрастао је у Мошорину, где је завршио основну школу, а потом петоразредну Богословију у Сремским Карловцима. По завршетку Богословије, жени се Милком Маџар, која му је верно помагала у парохијама у којима је службовао: најпре у Јагодњаку, где проводи десет година, а потом и у Пачиру, где проводи двадесет и шест година. Попут смокве која доноси добар род, изродили су две кћери Душку и Дубравку, које су им подариле четворо унучади. Године 2007. изненадна болест допринела је његовом превременом одласку у пензију. Животна свећа оца Весељка постепено се гасила. Био је окружен љубављу и несебичном пажњом његове верне сапутнице, попадије Милке, која му је несебично пружала сву пажњу и потребну негу, храбрила га у болести и немоћи, олакшавајући му тако последње дане земнога живота.

Духовни живот оца Весељка био је испуњен разним искушењима, посебно у тешком и безбожном времену његовог пастирствовања. По природи ведрог духа, саобразно имену које је носио и карактеру који га је красио, трпљењем је спасавао душе поверене му пастве. Знао је да наш живот овде, на земљи, има смисла само онда када је оплемењен вером у Васкрслога Христа. Одлазећи од нас, он је са собом однео и део нас, наше прошлости и радости, истовремено, остављајући нас у ишчекивању поновног сусрета у Царству Божјем, тамо где нема бола, туге ни жалости него где је живот бесконачни.

Нека ти је блажен спомен код Господа, драги нам у Христу брате и саслужитељу, оче Весељко!

Протојерej-ставрофор Милан Т. Остојић

Протопрезвитер-ставрофор Мирко Тишма

У уторак, 12. децембра 2017. године, у раним јутарњим часовима, упокојио се у Господу протопрезвитер-ставрофор Мирко Тишма, умировљени парох новосадски.

Прота Мирко је рођен 26. априла 1929. године у Београду, од оца Марка, жандарма, и мајке Олге, рођене Панић, домаћице.

Основну школу је завршио у Београду, а потом Богословију Светог Саве у истом граду. Дипломирао је на одсеку за Историју уметности на Филозофском факултету у Београду. Оженио се 1952. године Славком, рођеном Хидошан. Исте године је и рукоположен.

Прва парохија му је била у Допсину, да би 1954. године прешао на парохију у Бијелом Брду. Учио је сликарство код академског сликара Љубе Вернера у Осијеку. У Нови Сад је дошао 1971. године, где је до 1995. године био свештенослужитељ и настојатељ храма Света Три Јерарха.

Дужност архијерејског намесника новосадског обављао је дуги низ година. Секретар Епископа бачког и Епархијског управног одбора Епархије бачке био је од 1987. до 1994. године. Прота Мирко је пензионисан 1995. године.

Вечан ти спомен, достојни блаженства и вечног спомена, прото Мирко!

Протопрезвитер Бранко Ћурчин

КАЛЕНДАР ЕПИСКОПА БАЧКОГ Г. ИРИНЕЈА

Јун - децембар 2017.

ЈУН	
4.	Духови, први дан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
6-8.	У Подгорици учествовао у раду седнице Мешовите комисије Српске Православне Цркве и Хрватске бискупске конференције поводом разматрања личности Алојзија Степинца.
11.	У Гимназији *Јован Јовановић Змај* у Новом Саду одржао предавање на тему *Црква-светајна Христова.*
19.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, Епископа ваљевског Милутина и Епископа аустралијско-новозеландског Силуана.
21.	На Философском факултету у Београду присуствовао одбрани докторске дисертације мр Милосава Вешовића.
23.	Председавао седницом Комисије за верску наставу Владе Републике Србије у Београду. У Палати Србије присуствовао инаугурацији председника Републике Србије господина Александра Вучића.
24.	У Световазнесенском храму у Суботици присуствовао годишњем парастосу сестрићу Мирку Милићевићу.
28.	У Штутгарту, у храму Сабора српских светитеља, служио свету архијерејску Литургију.
29.	У Штутгарту, у католичком катедралном храму Светог Еберхарда, у име Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве, доделио орден Светог Саве г. Манфреду Вагнеру, умировљеном евангеличком пастору.
ЈУЛ	
1.	У Дању, у храму Светог великомученика Димитрија, узео молитвеног учешћа у четрдесетодневном парастосу блаженопочившем Епископу осечкопољском и барањском Лукијану.
10.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, Епископа тимочког Илариона и г. Чедомира Бацковића.
12.-13.	У Риму учествовао у раду седнице Мешовите комисије Српске Православне Цркве и Хрватске бискупске конференције поводом разматрања личности Алојзија Степинца.
26.	У Светоархангелској обитељи у Ковиљу саслуживао на светој архијерејској Литургији поводом манастирске славе. У Културном центру Новог Сада присуствовао отварању изложбе поводом прославе 700-годишњице манастира Крупе.
АВГУСТ	
4.	У Ветернику саслуживао Патријарху српском г. Иринеју на централном парастосу невино пострадалим жртвама акције *Олуја*.
13.	У Саборном храму у Нишу саслуживао на светој Литургији поводом устоличења Епископа нишког г. Арсенија.

Календар активности Епископа бачког

19.	Преображење Господње; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
25.	У Градској кући у Новом Саду састао се са г. Милошем Вучевићем, градоначелником Новог Сада.
26.	У насељу Прозивка у Суботици освештао темеље и положио камен темељац храма Светог Нектарија Егинског.
28.	Успење Пресвете Богородице; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
29.	Председавао седницом Комисије за верску наставу Владе Републике Србије у Београду.
31.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, Лучана Суријанија, апостолског нунција у Београду.
	СЕПТЕМБАР
3.	На Градском тргу у Новом Саду присуствовао наступу грчког византијског хора „ИДИМЕЛОН”.
10.	У Врбасу, у Световаведењском храму, освештао је крстове за Световазнесенски храм у изградњи у овом месту.
11.	Усековање главе Светог Јована Крститеља; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
13.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, господина Аксела Дитмана, амбасадора Немачке у Београду.
17.	У Саборном храму у Бијељини саслуживао на светој Литургији поводом устоличења Епископа зворничко-тузланског г. Фотија.
19.	У Бачу саслуживао на светој Литургији поводом прославе Патрона Епархије бачке.
22.-29.	У својству члана делегације Српске Православне Цркве, учествовао у мирној посети Патријарха александријског Теодора II Српској Православној Цркви.
	ОКТОБАР
1.	У Саборном храму у Шибенику саслуживао на светој Литургији поводом хиротоније и устоличења Епископа далматинског г. Никодима.
9.	У Јеврејској општини у Новом Саду присуствовао предавању Епископа славонског г. Јована на тему „Косово и Метохија и повратак на Гору Храма: Балканска епика и државност Израела.”
10.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, Константина Илијадиса, амбасадора Републике Кипра у Београду.
13.	У просторијама Радија *Беседа* у Новом Саду дао интервју за емисију *Седмица* (Радио Београд 1).
16.	У Сомбору, у свечаној дворани гимназије, примио награду „Истакнути пријатељ школе”.
17.	У Гимназији *Јован Јовановић Змај* у Новом Саду присуствовао на свечаној академији *Три века Алмашког краја*.

Календар активности Епископа бачког

18.	У згради Патријаршије српске у Београду учествовао у раду седнице Организационог одбора за прославу осам векова од самосталности Српске Православне Цркве.
21.	У Вуковару саслуживао на светој Литургији поводом прославе Патрона Епархије осечкопољске и барањске (Свети Стефан Штиљановић).
25.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, г. Станислава Хочевара, надбискупа београдског.
28.-1.	У Атини учествовао у раду конференције *Религијски и културни плурализам и мирна коегзистенција на Блиском Истоку*
НОВЕМБАР	
5.	У Горњем Ковиљу, у Световазнесенском храму, служио свету архијерејску Литургију на којој је освећен крст за олтарску апсиду храма.
8.	Свети великомученик Димитрије; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
10. – 11.	У згради Патријаршије српске у Београду учествовао у раду седнице Комисије за ревизију Устава Српске Православне Цркве.
13.	У свечаној дворани Матице српске узео учешћа у свечаном отварању научног скупа „Књиге о Његошу” .
14.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, г. Милорада Вучелића, директора компаније *Новости.*
15.	У згради Патријаршије српске у Београду учествовао у раду седнице Организационог одбора за прославу осам векова од самосталности Српске Православне Цркве.
16.	Ђурђиц; у Саборном храму у Новом Саду саслуживао на светој Литургији поводом градске славе. У Градској кући у Новом Саду присуствовао прослави славе Новог Сада. У Српском народном позоришту отворио свечану академију поводом прославе славе Новог Сада.
17.	У свечаној дворани Матице српске учествовао у свечаном отварању и раду округлог стола на тему „Косово и Метохија – јуче, данас, сутра”
18.	У Даљу, у храму Светог великомученика Димитрија, узео молитвеног учешћа у полугодишњем парастосу блеженопочившем Епископу осечкопољском и барањском Лукијану.
21.	У Светоархангелској обитељи у Ковиљу саслуживао на светој архијерејској Литургији поводом манастирске славе.
22.	У свечаној дворани Огранка САНУ у Новом Саду одржао предавање на тему: „Духовни основи савремене еколошке свести”.
24.	У свечаној дворани Покрајинске владе присуствовао пријему поводом *Дана присаједињења Војводине Србији*.
25.	У Светоархангелској обитељи у Ковиљу саслуживао на светој архијерејској Литургији поводом годишњег парастоса блаженопочившем Епископу јегарском Јерониму.

СЛУШАЈТЕ НАС!
Наш глас сведочи о сусрету Цркве и света

БЕСЕДА
Радио Православне Епархије бачке, Нови Сад - 91,8 MHz

ТАВОР
Радио Црквене општине Бачка Паланка - 95,1 MHz

БЛАГОВЕСНИК
Радио Црквене општине Сомбор - 95,7 MHz

СЛАВОСЛОВЉЕ
Радио Црквене општине Суботица - 90,7 MHz

Радујмо се заједно!

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ ХРАМА У МАНАСТИРУ ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Текући рачун код Војвођанске банке А. Д. Нови Сад
број 355-1089360-75